9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2002 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 182 (2627)

Ազգ

Azg
armenian daily

15 մլն դոլար Լեռնային Ղարաբաղի կրթությանը եւ առողջապահությանը

Հայ օգնության ֆոնդը եւ Հայաստանի ամերիկյան համալսարանն օրերս պայմանագիր ստորագրեցին Մ. Նահանգների միջազգային զարգացման գործակալության (USAID) հետ Լեռնային Ղարաբաղում վերջինիս տրամադրած 15 մլն դոլարով առաջիկա 5 տարիների ընթացքում մարդասիրական զարգացման մի մեծ ծրագիր իրականացնելու համար: Տվյալ միջոցներն օգտագործվելու են Լեռնային Ղարաբաղում դպրոցների, կլինիկաների ու ջրագծերի վերականգնման եւ նորերի կառուցման համար: ՀՕՖ-ն իրականացնելու է շինարարական ծրագրերը, մինչ ՀԱՀ-ը մասնագիտական կողմն է պատասխանատու լինելու ծրագրի առողջապահական խնդիրների:

Մոտակա ժամանակներում ՀՕՖ-ը Ստեփանակերտում կհաստատի գրասենյակներ ծրագրի համակարգման եւ իրականացման համար: Միաժամանակ մասնագիտական խումբը Լեռնային Ղարաբաղի տարածքում գնահատելու է առկա կառույցների վիճակը եւ այնուհետեւ՝ դպրոցների, կլինիկաների ու ջրագծերի վերականգնման եւ նորերի կառուցման ծախսերը:

Զույգ կազմակերպությունների համար այս պայմանագրի ստորագրումը կարեւոր է նաեւ այն պատճառով, որ առաջին անգամն է, որ հայկական կազմակերպություններն այսքան կարեւոր գումար-դրամաշնորհ են ստանում իրենց համատեղ ներկայացրած ծրագրերի իրականացման համար:

«Ռազմավարական ոլորտն առաջնահերթ Ուկրաինա-Հայաստան հարաբերություններում»

Եռօրյա պաշտոնական այցով այսօր Երեւան է ժամանում Լեոնիդ Կուչման

Այսօր եռօրյա պաշտոնական այցով Հայաստան է ժամանում Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչման, պատվիրակության կազմում են արտգործնախարարը, վառելիքի եւ էներգետիկայի, արդյունաբերական քաղաքականության նախարարները, պաշտպանության պետական քարտուղարը, Ուկրաինայի հայերի միության նախագահ, խորհրդարանի պատգամավոր Նվեր Մխիթարյանը, այլ պաշտոնյաներ: Հոկտեմբերի 10-ին նախատեսված է Ռոբերտ Քոչարյան-Լեոնիդ Կուչմա առանձնազրույցը, որին կհաջորդեն ընդլայնված կազմով հայ-ուկրաինական բանակցությունները, պաշտպանության, էներգետիկայի ոլորտներին առնչվող երկկողմ փաստաթղթերի ստորագրումը, երկու պետությունների ղեկավարների մամուլի ասուլիսը: Նույն օրը պրն Կուչման կհանդիպի ԱԺ նախագահին, կայցելի ԵՊՀ, Մեծ եղեռնի հուշահամալիրում ծաղկեպսակ կդնի Ցեղասպանության զոհերի հիշատակին: Հոկտեմբերի 11-ին Քոչարյանն ու Կուչման կանցկացնեն

եւս մեկ առանձնազրույց, ապա Ուկրաինայի նախագահը Մայր աթոռում կհանդիպի Վեհափառ հայրապետ Գարեգին Բ-ին:

Լեոնիդ Կուչմայի առաջին պաշտոնական այցը Հայաստան կայացել է 1996 թ. մայիսին, 2001թ. մարտին պաշտոնական այցով Ուկրաինայում է եղել Ռոբերտ Քոչարյանը:

Հայ-ուկրաինական ռազմավարական կապերը վերջին երեք տարիներին անշեղորեն ամրապնդվում են, 2001 թ. Հայաստան-Ուկրաինա ապրանքաշրջանառությունը հասել է 33 մլն դոլարի, որից մոտ 11 միլիոնը բաժին է ընկել հայկական ապրանքների արտահանմանը:

Հայաստան պաշտոնական այցի նախօրեին Լեոնիդ Կուչման «Ռեսպուբլիկա Արմենիի» թերթին տված հարցազրույցում հայ-ուկրաինական հարաբերություններում առաջնահերթ է համարել ռազմավարական ոլորտը: «Խթանել ռազմական համագործակցությունը, որոշակիացնել տնտեսական հարաբերությունների զարգացման նոր ուղիները՝ իմ այցի հիմնական նպատակներից մեկն է սա», ասել է Կուչման: «Ամենայն պատասխանատվությամբ կարելի է հայտարարել, որ Ուկրաինայի հայ համայնքը ծանրակշիռ գործոն է երկկողմ հարաբերությունների զարգացման մեջ», նշել է Ուկրաինայի նախագահը:

«ԱՇԽԱՐՀԻ ՀԱՅԵՐԸ...» ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ

Իգոր Իվանով. «Ռուսաստանի գլխավոր նպատակը Կովկասի խաղաղության եւ անվտանգության ապահովումն է»

ՄՈՍԿՎԱ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի գլխավոր նպատակը Կովկասի խաղաղության եւ անվտանգության ապահովումն է: Այդ մասին այսօր հայտարարել է ՌԴ արտգործնախարար Իգոր Իվանովը՝ ելույթ ունենալով «Աշխարհի հայերը դարերի սահմանագծին եւ միջազգային հարաբերությունների հրատապ խնդիրները» խորհրդաժողովում: Նա հանդես է եկել «տարածաշրջանը կայունության եւ բարգավաճման գոտու վերածելու» օգտին: Դրա հետ մեկտեղ, նրա ասելով, «ռուս-վրացական սահմանի չեչենական տեղամասի վերջին իրադարձությունները հաստատում են, որ այդ նպատակին անկարելի է հասնել առանց միջազգային ահաբեկչությանը վճռականորեն հակազդելու»:

Ռուսաստանյան դիվանագիտությունը, նշել է Իգոր Իվանովը, «պատրաստ է լայնամասշտաբ օգնություն ցույց տալ անդրկովկասյան հարեւաններին միջազգային ահաբեկչության սպառնալիքը լրիվ վերացնելու գործում»: Նա հավաստիացրել է, որ Մոսկվան «իր միջնորդական եւ խաղաղարար դերը կիրականացնի այնպիսի կետերում, ինչպիսին են Լեռնային Ղարաբաղը, Աբխազիան, Հարավային Օսիան»:

«Մենք բաց ենք գործընկերության բոլոր տարբերակների համար», ընդգծել է ՌԴ արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավարը: Ընդսմին նա նշել է, որ «Ռուսաստանը կովկասյան երկիր է եւ բնական ու օրինական շահեր ունի կովկասյան տարածաշրջանում»:

Գեներալ-գնդապետ Միխայլովը կգա Երեւան

ՄՈՍԿՎԱ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՌԴ ռազմաօդային ուժերի գլխավոր հրամանատար Վլադիմիր Միխայլովը նշանակվել է ԱՊՀ երկրների հակաօդային պաշտպանության հարցերի համակարգող կոմիտեի նախագահ: Ինչպես այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին հայտնել են ռազմաօդային ուժերի մամուլի ծառայությունում, այդ որոշումն ընդունվել է Համագործակցության պետությունների ղեկավարների խորհրդի հոկտեմբերի 7-ին կայացած նիստում: Նույն այդ որոշմամբ նշված պաշտոնից ազատվել է բանակի գեներալ Անատոլի Կոռնուկովը՝ զինուժերից պատեհսային կարգ փոխադրվելու առնչությամբ:

Գեներալ-գնդապետ Վլադիմիր Միխայլովը հոկտեմբերի 14-ին եռօրյա աշխատանքային այցով կժամանի Հայաստան: Այցի ընթացքում գլխավոր հրամանատարը ծրագրում է հայկական կողմի հետ քննարկել ԱՊՀ-ի մասնակից պետությունների հակաօդային պաշտպանության միացյալ համակարգի շրջանակներում ռազմական եւ ռազմատեխնիկական համագործակցության հարցերը:

Բացի այդ, Վլադիմիր Միխայլովը մտադիր է ուսումնասիրել Հայաստանի տարածքում 102-րդ ռուսաստանյան ռազմակայանի ավիահանգրվանի գտնվելու պրոբլեմային հարցերը, որը Համագործակցության երկրների հակաօդային պաշտպանության միացյալ համակարգի շրջանակներում Հայաստանի հակաօդային պաշտպանության զորքերի եւ օդուժի հետ կատարում է համատեղ մարտական հերթապահության խնդիրները:

Վլադիմիր Տյագլո. «Հայաստանի եւ Ուկրաինայի միջեւ քաղաքական խնդիրներ չկան»

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Հայաստանի եւ Ուկրաինայի միջեւ քաղաքական խնդիրներ չկան, երկու երկրների նախագահներն այդ մասին դեռեւս նշել են այն ժամանակ, երբ ես Երեւանում նոր սկսում էի իմ դիվանագիտական առաքելությունը: Հատկանշականն այն է, որ ի լրումն երկու երկրների բարեկամական հարաբերությունների՝ մարդկային ջերմ շփումներ են հաստատված հենց նախագահների միջեւ, որոնք հանդիպումների ընթացքում կարող են անկաշկանդ մթնոլորտում քննարկել ամենատարբեր հարցեր», Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի Հայաստան կատարելիք եռօրյա պաշտոնական այցի նախաշեմին Արմենպրեսին տված հարցազրույցի ժամանակ ասաց ՀՀ-ում Ուկրաինայի դեսպան Վլադիմիր Տյագլոն:

Դեսպանի խոսքերով, մինչ օրս երկու երկրների միջեւ ստորագրվել է ավելի քան 50 համաձայնագիր, որոնցից մոտ 40-ը վավերացված է եւ արդեն գործում, այդ թվում՝ Հայաստանի եւ Ուկրաինայի միջեւ բարեկամության ու համագործակցության մասին պայմանագիրը, որի հիման վրա էլ կառուցվում են երկկողմ քաղաքական, ռազմավարական, մշակութային եւ հումանիտար հարաբերությունները:

Տես ➧ էջ 2

Արաֆաթը հայտարարել է, որ երբեք չի դավաճանի հայերին

ԼՈՆԴՈՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Լոնդոնում լույս տեսնող արաբական Al-Hayat թերթին տված հարցազրույցում Պաղեստինի ինքնավարության առաջնորդ Յասեր Արաֆաթը հայտարարել է, որ երբեք չի դավաճանի հայերին: Անդրադառնալով Երուսաղեմի կարգավիճակի հարցին, Արաֆաթն ասել է, որ «Իսրայելը ցանկանում էր վերահսկել Երուսաղեմի հայկական թաղամասը», բայց նա հայտարարել է, որ երբեք չի դավաճանի հայերին: Ըստ նրա, Քեմփ-Դեւիդի բանակցություններում առաջարկվում էր, որ Հին քաղաքը բաժանվի երկու մասի: Համաձայն այդ բանաձեւի, հրեական եւ հայկական հատվածները անցնում էին Իսրայելի վերահսկողության տակ, իսկ քրիստոնեական եւ մուսուլմանական հատվածները՝ Պաղեստինի ինքնավարության վերահսկողության տակ: Ինչպես գրում է Al Hayat-ը, 2000 թվականի օգոստոսին Յասեր Արաֆաթը հայտարարել էր, թե «հայկական թաղամասը մեզ է պատկանում, մենք եւ հայերը մի ժողովուրդ ենք»:

ՔԻՇՆԵՎԻՑ ՀԵՏՈ

Քոչարյան-Ալիեւ 20-րդ հանդիպումը Չեխիայում

Ալիեւ. «Ռուսաստանը բոլորին զենք է վաճառում, մեզ էլ կվաճառի, եթե ցանկանանք»

«Պատերազմ սկսելու հայտարարությունները չպետք է չափազանցել», հայտարարել է Ադրբեջանի նախագահը՝ մեկնաբանելով ադրբեջանական լրատվամիջոցներում տեղ գտնող ռազմական ճանապարհով ԼՂ հակամարտությունը կարգավորելու հայտարարությունները: «Պատերազմն այնպիսի գործ չէ, որ հնարավոր լինի սկսել հայտարարություններով», ըստ ANS գործակալության ասել է Ալիեւը:

Մեկնաբանելով Հայաստանի պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանի եւ ՌԴ պաշտպանական գերատեսչության ղեկավար Սերգեյ Իվանովի վերջերս Մոսկվայում կայացած հանդիպման ընթացքում ստորագրած պայմանագիրը, Ալիեւը նկատել է, որ դա չպետք է ընդունել ճնշում Ադրբեջանի վրա: «Ռուսաստանը բոլորին զենք է վաճառում, մեզ էլ կվաճառի, եթե ցանկանանք», ասել է Ալիեւը:

Անցած ուրբաթ Ալիեւի որդին՝ Իլհամը, հայտարարել է, որ Ադրբեջանում Հայաստանի դեմ պատերազմի կոչ անող գործիչները պոպուլիստներ են:

Մենք համաձայն ենք Հեյդար Ալիեւի տեսակետին, համաձայն ենք նաեւ Իլհամ Ալիեւի տեսակետին, որ Ադրբեջանում հայերի դեմ պատերազմի կոչ անող գործիչները պոպուլիստներ են: Միեւնույն ժամանակ զարմանալի են հայր եւ որդի Ալիեւների «խաղաղության աղավնու» դերի հավակնությունները. վերջին մի քանի տարիներին նրանք տասնյակ անգամ պատերազմի կոչ են արել: Բայց ինչո՞ւ ենք զարմանում, չէ՞ որ նրանք էլ են պոպուլիստներ:

Քիշնեւից վերադառնալով Բաքու, Հեյդար Ալիեւը հավանական է համարել իր հերթական հանդիպումը Ռոբերտ Քոչարյանի հետ նոյեմբերի վերջերին՝ Չեխիայի մայրաքաղաք Պրահայում կայանալիք

ՆԱՏՕ-ի գագաթաժողովի շրջանակներում: Ալիեւը նշել է, որ Քոչարյանի հետ պայմանավորվել է շարունակել ղարաբաղյան բանակցությունները:

Թ. Հ.

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչությունում

Տեղի ունեցավ Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության հերթական նիստը:

Վարչությունը լսեց ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի հաղորդումը կուսակցության XI պատգամավորական ժողովի նախապատրաստական աշխատանքների մասին: Նշվեց, որ հանրապետության մարզերում եւ Երեւանում տեղի են ունենում ակումբների ժողովներ, որոնց ընթացքում ընտրվում են պատգամավորներ:

Հոկտեմբերի 16-ի ժողովին մասնակցելու են ՌԱԿ պատվիրակություններ բազմաթիվ երկրներից: Վարչությունը մի շարք կազմակերպական բնույթի որոշումներ ընդունեց, որոնք թույլ կտան XI պատգամավորական ժողովն անցկացնել պատշաճ մակարդակով:

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ Մեխակ Գեւորգյանը ներկայացրեց «ՀՀ սոցիալ-տնտեսական զարգացման ՀՌԱԿ ծրագրի հիմնադրույթները»: Նշվեց, որ բարձր մասնագիտական ունակություններով օժտված տնտեսագետների եւ իրավաբանների մասնակցությամբ իրականացվում է լուրջ աշխատանք, որը նպատակ ունի առաջնորդվելով ազատական տնտեսության եւ շուկայական հարաբերությունների զարգացման հիմնադրույթներով, ձեւավորել երկրի առաջընթացը:

Անհրաժեշտ գտնելով կատարելագործել ներկայացված փաստաթուղթը, վարչությունն անհրաժեշտ գտավ ծրագրի հիմնադրույթները ներկայացնել պատգամավորական ժողովին:

Վարչությունը քննարկեց մի շարք այլ հարցեր:

«Մեր տարածաշրջանում օտար ներկայությունը խիստ վտանգավոր է»

Հակաահաբեկչական խոհեր

«Իր աշխարհագրական դիրքի պատճառով մեր տարածաշրջանում հնարավոր են ահաբեկչությանը նպաստող երեւույթներ, ինչպիսիք են անօրինական միգրացիան, երկակի նշանակության նյութերի, սպառազինության տեղափոխումը եւ այլն», նշեց ՀՀ արտգործնախարարի տեղակալ Թաթուլ Մարգարյանը՝ «Ահաբեկչության դեմ միջազգային պայքարի շուրջ. տարածաշրջանային համագործակցության հեռանկարները Հարավային Կովկասում» թեմայով երեկ Երեւանում մեկնարկած սեմինարում:

ՆԱՏՕ-ի գործակցությամբ մեր ԱԳՆ-ի կազմակերպած միջոցառմանը մասնակցում էին միջազգային կառույցների, Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի, Վրաստանի, Կանադայի, Լեհաստանի, Էստոնիայի, Լիտվայի, Ռումինիայի արտգործնախարարությունների եւ պաշտպանության գերատեսչությունների ներկայացուցիչներ: Եվ հայաստանյան կողմի համանախագահ Թ. Մարգարյանը, եւ ՆԱՏՕ-ի պատվիրակության ղեկավար Էրիկ Լեբեդելն իրենց բացման խոսքում բազմաչարչար միտքը շեշտեցին, թե սեպտեմբերի 11-ից հետո ահաբեկչության դեմ համատեղ պայքարն անհրաժեշտություն է ու անխուսափելի:

Առավել առարկայական քննարկումն սկսվեց «Կովկասում առկա հիմնական ահաբեկչական սպառնալիքներ» թեմայով ՀՀ ԱԺ պաշտպանության, ազգային անվտանգության եւ ներքին գործերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Վահան Հովհաննիսյանի զեկույցով: Այս տարածաշրջանում ահաբեկչությանը նպաստող ներքին սպառնալիքներից պրն Հովհաննիսյանն առանձնացրեց հետխորհրդային շրջանում Անդրկովկասում ազգային վերնախավերի իներցիոն մտածողությունը:

«Այնպես որ, երեք երկրներում էլ ամենամեծ դժվարությունը ժողովրդի հիասթափությունն է անկախությունից եւ տնտեսական զարգացման ճանապարհին եղած խոչընդոտները»: Այնուամենայնիվ, չնայած այդ պայմաններին, զեկուցողը ձեռնտու համարեց Հայաստան-Վրաստան հարաբերությունների այսօրվա մակարդակը:

Ադրբեջանի առումով Վ. Հովհաննիսյանը նշեց, թե նրանք չեն կարողանում համակերպվել տարածաշրջանում ստեղծված այսօրվա վիճակին, նաեւ որ Հայաստանն այլեւս չի հավատում որոշումներին, թե ԼՂ խնդրի լուծումից հետո կվերացվի Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի կողմից Հայաստանի հանդեպ իրականացվող շրջափակումը:

Ըստ նրա, մենք դրա կարիքն էլ չունենք, քանզի անցած տարիներին կարողացանք համակերպվել եւ շրջանցել այդ վիճակը:

Հայաստանում ահաբեկչությանը նպաստող հնարավոր վտանգ պրն Հովհաննիսյանը համարեց սոցիալական ընդգծված անարդարությունը:

Արտաքին սպառնալիքներից Վ. Հովհաննիսյանը մասնանշեց օտար ուժերի առկայությունը մեր տարածաշրջանում: «Հատկապես այս տարածաշրջանի օգտագործումը որեւէ երրորդ կողմի դեմ ռազմական գործողություններ իրականացնելու համար կարող է խիստ ապակայունացնել վիճակը: Առավել եւս անթույլատրելի է անօրինական ներկայությունը: Օրինակ, 1992-93-ին Ադրբեջանի զինված ուժերի կազմում կռվում էին աֆղանական վարձու մոջահեդներ, որոնց բներն առ այսօր էլ արմատախիլ արված չեն»:

Սրանցից զատ, պրն Հովհաննիսյանը երկու անընդունելի միտում նկատեց հակաահաբեկչական միջազգային արշավում: Նախ, պրն Հովհաննիսյանը նշեց, թե ելք չէ ահաբեկչության դեմ պայքարը սեփական շահերի համար օգտագործելն ու բոլոր թշնամիներին ահաբեկիչ անվանելը: Նաեւ պրն Հովհաննիսյանի համոզմամբ, այսօր միաձուլվում են ահաբեկչության եւ անջատողականության երեւույթները, այնինչ ազգային-ազատագրական պայքարը չպիտի շփոթել ահաբեկչության հետ:

Մնացյալ զեկույցներին մենք ունկնդիր չեղանք, քանի որ լրագրողների մասնակցությունը սահմանափակված էր միայն սեմինարի առաջին մասով:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Երեւանում նշվեց Ռուսաստանի Դաշնության արտաքին գործերի նախարարության 200-ամյակը

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Դեռեւս Ալեքսանդր Առաջինի ստորագրած փաստաթղթերով Ռուսաստանում ստեղծվեցին յոթ նախարարություններ, որոնց թվում էր նաեւ արտաքին գործերի նախարարությունը: «Ռուսական դիվանագիտությունն անցել է շատ երկար ճանապարհ՝ ապրելով եւ վերելք, եւ վայրէջք: Քիչ չեն նաեւ այս տարածաշրջանում տարված դիվանագիտական աշխատանքները: Այն իր անկումն ապրեց Հոկտեմբերյան հեղափոխության ժամանակ եւ միայն 1946 թվականին արտաքին գործերի նախարարությունը վերսկսեց իր գործունեությունը»,- ասաց ՀՀ-ում Ռուսաստանի Դաշնության դեսպան Անատոլի Դրյուկովը՝ Ռուսաստանի ԱԳ նախարարության 200-ամյակին նվիրված «Ռուսաստանն ու Հայաստանը. 21-րդ դար» կոնֆերանսին: Նրա խոսքերով, այս օրերին ԱԳ նախարարությունն ապրում է զարգացման կարեւորագույն եւ պատասխանատու պահ, «երբ պետք է ճիշտ կողմնորոշվել, թե ինչպիսին ենք լինելու. 2001 թվականի սեպտեմբերի 11-ը փոխեց աշխարհը, բոլորը գիտակցեցին, որ խաղաղակրությանն սպառնում են ընդհանուր մարտահրավերներ՝ միջազգային ահաբեկչությունը, թմրամիջոցների եւ զենքի վաճառքը, մարդավաճառությունը, էկոլոգիական խնդիրները: Դրանք այն մարտահրավերներն են, որոնք հնարավոր չէ լուծել առանց միավորելու ուժերը: Իսկ միավորման գործընթացում իր ուրույն դերն ունի դիվանագիտությունը»:

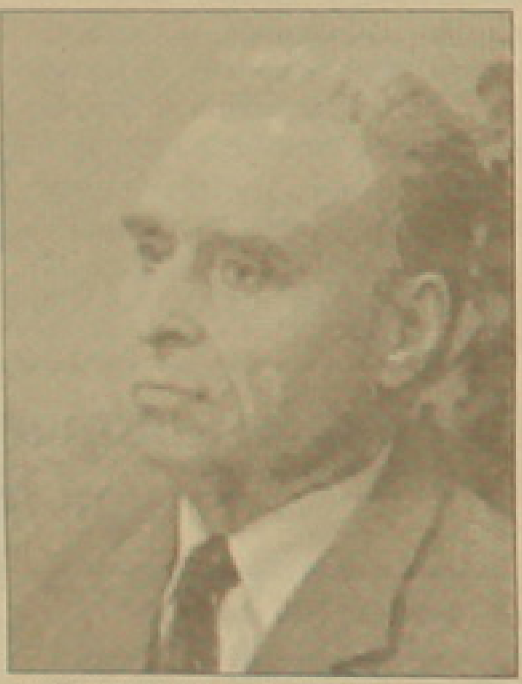

Ըստ դեսպանի, դիվանագետների աշխատանքն ավելի է հեշտանում, երբ պետությունը հզոր է, ունի ուժեղ տնտեսություն, ներքին կայուն խաղաղություն եւ հզոր բանակ:

Անդրադառնալով Հայաստանի ու Ռուսաստանի փոխհարաբերություններին՝ Ա. Դրյուկովն ասաց, որ երկու պետությունները միջազգային ասպարեզում հանդես են գալիս գրեթե նույն դիրքերից, որոնք վկայում են սերտ համագործակցության: Նա նաեւ նշեց, որ Ռուսաստանի կառավարությունը շատ բարձր է գնահատում Հայաստանին որպես դաշնակից պետության, որի հետ կապում են շատ սերտ հարաբերություններ ինչպես մշակութային, հոգեւոր, տնտեսական ոլորտներում, այնպես էլ պաշտպանության դաշտում:

Գիտական համաժողովին իրենց շնորհավորանքի եւ ողջույնի խոսքն ասացին ՀՀ ԱԳ նախարարի խորհրդական Աշոտ Մելիք-Շահնազարյանը, Երեւանի պետական համալսարանի ռեկտոր Ռադիկ Մարտիրոսյանը, պաշտոնատար այլ անձինք:

ՖՐԱՆՍԻԱ

Հուշարձանի բացում Շավիլում

Ֆրանսիայի Շավիլ քաղաքում բացվել է հայ-ֆրանսիական բարեկամությանը նվիրված հուշարձան: Բացման արարողությանը ներկա են գտնվել սենատորներ, պատգամավորներ, քաղաքապետներ, հայ համայնքի ներկայացուցիչներ:

Հանդիսավոր արարողության ժամանակ հնչել են Ֆրանսիայի եւ Հայաստանի օրհներգերը, նախկին ռազմիկների միության կողմից խոնարհվել են մարտական դրոշները:

Հայաստանը Մարսելի միջազգային տոնավաճառում

Հայաստանյան 8 ընկերություններ հատուկ տաղավարով Հայաստանը ներկայացրել են Մարսելի 78-րդ Միջազգային հեղինակավոր տոնավաճառում, որին մասնակցել են հիսունից ավելի երկրներ՝ Իտալիան, Իսպանիան, Չինաստանը, Հնդկաստանը, Ինդոնեզիան, Թուրքիան, Իսրայելը եւ այլն:

Հայաստանի տաղավարում կենտրոնական տեղ են զբաղեցրել Երեւանի կոնյակի ու Աբովյանի գարեջրի գործարանի արտադրանքները, հայկական գորգերը, արհեստագործական առարկաներ, պահածոներ:

Հայկական տաղավար են այցելել Մարսելի քաղաքապետ Ժան-Կլոդ Գոդենը, Բուշ-դյու-Ռոն դեպարտամենտի գլխավոր խորհրդի նախագահ Ժան-Նոել Գերինին, տեղական իշխանությունների բարձրաստիճան այլ պաշտոնյաներ, սենատորներ, պատգամավորներ, հայ եւ ֆրանսիական գործարար շրջանակների ներկայացուցիչներ:

ԱԳՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վլադիմիր Տյագլո. «Հայաստանի եւ Ուկրաինայի միջեւ քաղաքական խնդիրներ չկան»

Սկիզբը էջ 1

Ըստ Վ. Տյագլոյի, երկու երկրները բավականին արդյունավետ համագործակցում են միջազգային կառույցներում, որպես բարի օրինակ դեսպանը հիշեցրեց Եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի վերջին նստաշրջանը, որտեղ ընդունվեց Հայաստանի համար նպաստավոր որոշում՝ նաեւ Ուկրաինայի պատվիրակների աջակցությամբ: Այս առումով նա նշեց, որ դեսպանատունը սերտ կապ է պահպանում Հայաստանը միջազգային կառույցներում ներկայացնող խորհրդարանականների հետ: ՄԱԿ-ում, ԵԽ-ում ԵԱՀԿ-ում եւ տարածաշրջանային այլ կազմակերպություններում կողմերը փոխադարձաբար աջակցում են պարտավորությունների կատարման ընթացքի, թեկնածությունների պաշտպանության հետ կապված հարցերի քննարկման ժամանակ:

Հայ-ուկրաինական առեւտրատնտեսական հարաբերությունների առնչությամբ դեսպանը փաստեց, որ վերջին 3-4 տարիների ընթացքում նկատվում է առեւտրաշրջանառության եւ բեռնափոխադրումների ծավալների աճի միտում: Ըստ նրա, 2001 թ-ին Հայաստանի արտաքին առեւտրի հաշվեկշռում Ուկրաինայի հետ առեւտրաշրջանառության մասնաբաժինը (5,7 տոկոս) զբաղեցրել է երրորդ տեղը: Սպասվում է, որ այս տարի կկազմի 40 մլն դոլար, ինչը կգերազանցի նախորդ տարվա ցուցանիշը, եւ դա, ըստ Վ. Տյագլոյի, դեռեւս սահմանային հնարավորությունը չէ: Առաջիկայում բեռնափոխադրումների ծավալները կաճեն մեքենաշինական եւ քիմիական ապրանքների, գյուղատնտեսական մթերքների, էներգետիկ սարքավորումների հաշվին: Դիվանագետի խոսքերով, առեւտրատնտեսական հարաբերությունները երկկողմ համագործակցության առաջնահերթ ուղղություններից են:

Դեսպանը նշեց, որ երկու երկրների միջեւ առեւտրաշրջանառության մոտ 90 տոկոսն իրականացվում է Իլյիչովսկ-Բաթում-Փոթի-Երեւան ուղիով: Ընդ որում, այս ճանապարհը կարեւոր է ոչ միայն հայ-ուկրաինական երկկողմ առեւտրական հարաբերությունների, այլ նաեւ հայ-ռուսական, հայ-բելառուսական եւ ընդհանրապես Հայաստան-Եվրոպա բեռնափոխադրումների տեսանկյունից: Ըստ դեսպանի, Հայաստանն էլ իր հերթին Ուկրաինայի համար ներկայանում է դեպի Իրան, ապա եւ Աֆղանստան տանող ցամաքային ուղու արժեքավոր հատված (այս ճանապարհով Իրանի հետ Ուկրաինայի առեւտրաշրջանառությունն ունի մինչեւ 1 մլրդ դոլարի հասնելու հնարավորություն): Վ. Տյագլոյի խոսքերով, երկու նախագահների հանդիպման ժամանակ, խնդրի կարեւորությունը հաշվի առնելով, կքննարկվի Իլյիչովսկից մինչեւ Երեւան առեւտրական ուղու ցամաքային հատվածով բեռնափոխադրումները դյուրացնելու հարցը:

Երկկողմ հարաբերությունների ակտիվացման գործում դիվանագետը կարեւորեց հայկական եւ ուկրաինական սփյուռքի եւ մշակութային առնչությունների դերը: Նա հայտնեց, որ Ուկրաինայում գոյություն ունի 17 հայկական կրոնական համայնք համախմբված 11 եկեղեցիների շուրջ. Նախապատրաստական աշխատանքներ են տարվում մի նոր եկեղեցի կառուցելու ուղղությամբ: Նշենք, որ այցի ընթացքում նախատեսված է Լ. Կուչմայի հանդիպումը Հայաստանում ուկրաինական համայնքի ներկայացուցիչների հետ:

Դեսպանը տեղեկացրեց, որ Լեոնիդ Կուչմայի առաջիկա այցի ընթացքում կստորագրվեն 2 միջկառավարական եւ 2 միջգերատեսչական համաձայնագրեր: Միջկառավարական համաձայնագրերը վերաբերում են տեղեկատվության, գրահրատարակչության եւ գրատարածման ոլորտում համագործակցությանն ու գաղտնի տեղեկատվության փոխադարձ պահպանությանը: Իսկ միջգերատեսչական համաձայնագրերից մեկն առնչվում է ռազմական համագործակցությանը, մյուսը՝ էներգետիկայի բնագավառում գործակցությանն ու էներգետիկ սարքավորումների փոխադրմանը: Ըստ Վ. Տյագլոյի, վերջին համաձայնագրի վավերացումը հրատապ է, դրանով նախատեսվող ձեռնարկումները կատարվելու են շուտափույթ կարգով:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս. 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն
/հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում:

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Նախատեսված մուտքերն ապահովվել են

Սակայն առանձին ոլորտներում էական փոփոխություններ չկան

Հարկային մուտքերն այս տարվա 9 ամիսներին կազմել են 75 մլրդ դրամ, ինչն անցյալ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ ավելի է 33,2 տոկոսով կամ 18,8 մլրդ դրամով: Այս մասին երեկ հրավիրված մամուլի ասուլիսի ժամանակ հայտարարեց պետական եկամուտների նախարար Երվանդ Զախարյանը: Ըստ նրա, աճ է արձանագրվել բոլոր հարկատեսակների գծով. ավելացված արժեքի հարկ՝ 44 տոկոսով, շահութահարկ՝ 14 տոկոսով, եկամտահարկ՝ 16 տոկոսով, պետական տուրք 10 տոկոսով: Բնական պաշարների օգտագործումից, գազալիցքավորման կայաններից, երթուղային տաքսիներից գանձվող վճարները նույնպես աճել են: Տարեկան հարկային մուտքերի ընդհանուր չափը պետք է լինի մոտ 104 մլրդ դրամ: Նախարարը հույս հայտնեց, որ 4-րդ եռամսյակում նախատեսված 29,7 մլրդ դրամի հավաքումը կապահովվի: Նա նաեւ տեղեկացրեց, որ, 8 ամսվա տվյալներով, համախառն ներքին արդյունքը (ՀՆԱ) 10,1 տոկոսի աճ է ունեցել:

Վերադառնալով հարկային մուտքերին, Երվանդ Զախարյանը 2001 թ.-ի վերջին կատարված օրենսդրական փոփոխությունների արդյունք համարեց հարկային մուտքերի նախատեսված ցուցանիշների ապահովումը, որից 6-7 մլրդ դրամը ստվերային տնտեսությունից բերված գումար է: Հիշեցնենք, որ կիսամյակի արդյունքներն ամփոփելիս եւս Երվանդ Զախարյանը որպես ստվերային տնտեսությունից հարկման դաշտ բերած գումար նշել էր 6 մլրդ դրամը, ինչը գրեթե անփոփոխ է մնացել վերջին 3 ամիսներին:

2003 թ.-ի անելիքներին անդրադառնալով, պետեկամուտների նախարարը հայտնեց, որ երկրի նախագահի հանձնարարությամբ պետք է օրենսդրական նոր փոփոխություններ կատարվեն, նկատի ունենալով, որ նախատեսվում է առնվազն 10 տոկոսի չափով մուտքերի աճ: Սակայն հարկային դրույքաչափերի փոփոխություններ, այսինքն՝ բարձրացում, չեն լինելու: Այնուհետեւ, ներկայացվելու է հարկային մարմինների աշխատանքի բարեփոխումների ծրագիրը: Կարեւոր նշանակություն կունենա «Հարկային ծառայության մասին» օրենքի ուժի մեջ մտնելը: Սպասվում է նաեւ համակարգի աշխատակիցների աշխատավարձերի բարձրացում, ինչը, նախարարի կարծիքով, կնպաստի «նեգատիվ երեւույթների նվազմանը»: Խոսքը մասնավորապես հարկային տեսուչի եւ տնտեսվարողների ապօրինի համաձայնությունների մասին է: Օրենսդրական փոփոխությունների հիմնական նպատակը, ըստ Երվանդ Զախարյանի, հարկային պարտավորություններից խուսափելը սահմանափակելն է: Օրինակ, խոշոր հարկատուների շրջանառությունն արձանագրելու նպատակով նախատեսվում է տվյալ ընկերությունում նախարարության մշտական ներկայացուցիչ ունենալ: Այս առաջարկը ստացվել է «Մանես եւ Վալեքս» ընկերությունից: Առաջ անցնելով ասենք, որ եթե դա իրականություն դառնա, ապա դաժան պայքար է ծավալվելու համակարգի աշխատակիցների միջեւ այդ պաշտոնին նշանակվելու համար, ինչը բավականին եկամտաբեր հեռանկարներ է խոստանում:

Նախարարի ելույթից հետո լրագրողներն իրենց հարցերն ուղղեցին նրան: **«Ազգի»** հարցը հետեւյալն էր. «Ինչպիսի՞ն է վիճակը ավանդաբար չհարկվող կամ գրեթե չհարկվող այնպիսի ոլորտներում, ինչպիսիք են կազինոները, երթուղային տաքսիները, տոնավաճառները»:

Երվանդ Զախարյանը պատասխանեց, որ հունիսից կազինոներին նոր լիցենզիաներ չեն տրամադրվում, որովհետեւ 2003 թ.-ի հունվարի 1-ից դրանք պետք է դուրս գան Երեւանի սահմաններից: Գործող լիցենզիաների ժամկետները հիմնականում լրացել են, մնացել են չորսը: Մնացածը, ըստ նախարարի, խաղասրահներ են, որոնք հարկային մարմինների հսկողության տակ են: Այստեղ հարկային մուտքերի որոշ աճ կա: Երթուղային տաքսիների առնչությամբ նշվեց, որ պետավտոտեսչության Երեւանի քաղաքապետարանի հետ համատեղ աշխատանքներ են տարվում հարկային մուտքերն ավելացնելու նպատակով: Այստեղ կան «բավականին մեծ անօրինականություններ» եւ, Երվանդ Զախարյանի կարծիքով, մինչեւ 2003 թ.-ի ավարտը «կունենանք կարգ ու կանոն»:

Տոնավաճառների հարկման խնդիրը վերջնականապես չի լուծվի, մինչեւ հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներ (ՀԴՄ) չտեղադրվեն: Նախարարն ավելացրեց, որ համապատասխան օրենքի նախագիծը Ազգային ժողովում է: Հավանաբար 2003 թ.-ի առաջին կամ երկրորդ եռամսյակում հարց կբարձրացվի տոնավաճառներում ՀԴՄ-ների տեղադրման մասին, որը կիրականացվի 1-2 տարվա ընթացքում:

Փաստորեն, եւ երթուղային տաքսիների, եւ տոնավաճառների դեպքում առնվազն 1 տարի ստվերային շրջանառության ծավալները լուրջ փոփոխություններ չեն կրելու:

Ապառքների առնչությամբ նշվեց, որ դրանք կազմում են 45 մլրդ դրամ: Խնդրի լուծումը դրանք կուտակած ձեռնարկությունների սնանկացման գործընթացն է: Ներկայումս 700-800 նման գործեր գտնվում են դատարանում: Գերավճարները, որոնց մեջ են նաեւ հարկային կանխավճարները, 2001 թ.-ի հունիսին կազմել են 30 մլրդ դրամ, այժմ նվազել են 3 մլրդ դրամով: Այստեղ եւս հույս արտահայտվեց մինչեւ 2003 թ.-ի վերջը խնդիրը լուծել:

Պատասխանելով առանձին իշխանական շրջանակների հետ սերտաճած ընկերությունների նկատմամբ հովանավորության առկայության հարցին, նախարարը նշեց, որ ստվերային տնտեսության դեմ պայքարը տարվում է, եւ որեւէ ճնշում իր վրա իշխանության որեւէ մարմնից չի եղել: Եվ ընդհանրապես, Երվանդ Զախարյանի հավաստմամբ, հարկային մարմինները դուրս են քաղաքականությունից:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Հայկական սննդամթերքը մոսկովյան ցուցահանդեսում

«Համաշխարհային սնունդ-2002» միջազգային առեւտրային ցուցահանդեսին, որը տեղի ունեցավ սեպտեմբերի 25-28-ը Մոսկվայում, ի թիվս 49 երկրների 750 ընկերությունների, մասնակցեցին նաեւ հայկական ձեռնարկություններ: Վերջիններիս մասնակցությունը հնարավոր է եղել ԱՄՆ գյուղդեպարտամենտի (USDA) մարկետինգի աջակցության ծրագրի շնորհիվ: Ինչպես տեղեկացանք USDA-ի երեւանյան գրասենյակից, ցուցահանդեսին, որը կազմակերպել էր այս գործունեությամբ զբաղվող անգլիական ITE ընկերությունը, ներկայացված էին հայկական գինիները, պանիրները եւ բնական հյութերն ու նեկտարները: Հայկական տաղավարը մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել ոչ միայն Մոսկվայի, այլեւ Մոսկվայի մարզի, Արխանգելսկի, Սուրգուտի, Իրկուտսկի եւ Հեռավոր Արեւելքի մի շարք բնակավայրերի գործարարների մեջ: Ցուցահանդեսին մասնակցեց մոտ 50 հազար մարդ:

Հայկական գինիներից, արտադրված «Վան 777», «Արենի», «Գետնատուն», «Գինեթաս» եւ «Իջեւանի գինու գործարան» ընկերություններում, վերջինիս «Հին Իջեւան» գինին, «Տարվա ապրանքը» մրցույթին մասնակցելով, արժանացավ ոսկե մեդալի, իսկ «Եվրոթերմի» արտադրած «Նոյյան» ծիրանի, դեղձի եւ չիչխանի նեկտարները՝ բրոնզե մեդալների: Հայկական պանիրները ներկայացնում էին «Դուստր Մելանյա», «Որդի Արմեն», «Ոսկե այծ պյուս» Աշոցքի եւ «Կաթե» պանրագործները:

Ինչպես նշել են վերոնշյալ ձեռնարկությունների ներկայացուցիչները, «Համաշխարհային սնունդ-2002»-ը ցույց տվեց, որ հայկական այս ապրանքներն արդեն սկսում են հաստատվել ռուսական, հատկապես մոսկովյան շուկայում:

Ա. Մ.

«5+1»

Լոռու մարզի առաջին ատյանի դատարանը մահապատժի դատապարտեց Արամ Պետրոսյանին եւ Հակոբ Խաչատրյանին

Երեկ տեղի ունեցավ «5+1» հանցախմբի դատավարության վերջին նիստը:

Հիշեցնենք, որ նախաքննական մարմնի հարուցած մեղադրանքով Ա. Պետրոսյանը, Հ. Խաչատրյանը, Հ. Հարոյանը եւ Ա. Սաֆարյանը մեղադրվում են բանդիտիզմի, սպանության փորձերի, ծանրացուցիչ հանգամանքներում կատարված դիտավորյալ սպանությունների, ավազակային հարձակման, կողոպուտի, գողությունների, գողության փորձերի, ավտոմեքենաներ առեւանգելու, առեւանգման փորձերի, ավտոմեքենաներ պայթեցնելու եւ հրկիզելու համար: Ա. Սաֆարյանը մեղադրվում է ավազակային հարձակմանն ու սպանությանը մասնակցելու եւ հանցավոր խմբի գործողություններին տեղյակ լինելու համար, Դ. Թումանյանը՝ խմբին օժանդակելու եւ հանցավոր գործողություններին տեղյակ լինելու եւ թաքցնելու համար: Ք. Հարոյանը (Գյումրու բնակիչ), որը Հ. Հարոյանի հորեղբոր աղջիկն է, Ա. Պետրոսյանի հետ փաստական ամուսնության մեջ է, մեղադրվում է հափշտակվածը թաքցնելու եւ դրա իրացմանն օժանդակելու, կատարված հանցավոր գործողություններին տեղյակ լինելու համար:

Հոկտեմբերի 8-ին, մինչ դատավճռի ընթերցումը՝ մեղադրյալները հանդես եկան վերջին խոսքով, դատարանից խնդրելով մեղմ պատիժ, ուղղվելու հնարավորություն, խոստովանելով, որ գիտակցում են իրենց մեղքը եւ զղջում են: Իսկ Արկադի Սաֆարյանն իր հանցանքը բացատրում էր սոցիալական անբարենպաստ պայմաններով:

Արամ Ռոբերտի Պետրոսյանին (ծնվ. 1978 թ.) եւ Հակոբ Սամվելի Խաչատրյանին (ծնվ. 1979 թ.) Լոռու մարզի առաջին ատյանի դատարանը (նախագահ՝ Վոլոդյա Ասլանյան) դատապարտեց մահապատժի՝ անձնական ողջ գույքի բռնագրավմամբ:

Խմբի մյուս անդամների նկատմամբ դատավճիռը այսպիսին էր: Հայկ Լյովայի Հարոյանը (ծնվ. 1978 թ.) դատապարտվեց ազատազրկման 14 տարի ժամանակով՝ անձնական ողջ գույքի բռնագրավմամբ, 50 հազար դրամի չափով տուգանքով, առանց աքսորի: Պատիժը պետք է կրի ուժեղացված ռեժիմի ուղղիչ աշխատանքային գաղութում, առաջին 3 տարին՝ բանտային ռեժիմում:

Արկադի Պավելի Սաֆարյանը (ծնվ. 1979 թ.) դատապարտվեց ազատազրկման 10 տարի ժամանակով՝ առանց աքսորի, ողջ անձնական գույքի բռնագրավմամբ: Պատիժը պետք է կրի ուժեղացված ռեժիմի ուղղիչ աշխատանքային գաղութում: Դավիթ Ռաֆիկի Թումանյանին (ծնվ. 1979 թ.) դատարանը դատապարտեց 1 տարի ազատազրկման: Պատիժը պետք է կրի դիտավորությամբ հանցագործություն կատարած անձանց գաղութ-բնակավայրում: Քրիստինե Սուրիկի Հարոյանը (ծնվ. 1982 թ.) դատապարտվեց ազատազրկման 2 տարի ժամանակով եւ տուգանքով՝ 40 հազար դրամի չափով, առանց գույքի բռնագրավման: Կիրառվեց ՀՀ քր. օրենսգրքի 42 պրիմ հոդվածը՝ դատավճռի կատարումը հետաձգելով 2 տարով: Քրիստինե Հարոյանի վերահսկողությունը հանձնարարվեց Գյումրու ՆԳ բաժնին:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Մտավորականներն առաջադրելու են նախագահի թեկնածու

Հայ մտավորականների մի խումբ կոչ է արել միանալ ՀՀ նախագահի թեկնածուներ առաջադրելու իր նախաձեռնությանը: Այդ նպատակով հոկտեմբերի 10-ին, ժամը 17-ին, Հայաստանի գրողների միության դահլիճում տեղի կունենա ժողով: Մտավորականների կարծիքով, Հայաստանի նախագահ պետք է ընտրվի այնպիսի անհատ, ով կհանդիսանա «արդարության եւ օրենքի գերիշխանության երաշխավոր, օժտված կլինի բարոյակամային ու իմացական բարձր հատկանիշներով, երկրի արտաքին քաղաքականության ասպարեզում կդրսեւորի ազգային միասնություն, զերծ կլինի զանազան ոճրատոհմերի (կլանների) ազդեցությունից»: Մտավորականները նաեւ անթույլատրելի են համարում ընտրությունների նախօրյակին նկատվող քաղաքական դաշտի շիկացումը, որը կարող է վերաճել հակամարտության:

Հնարավոր կլինի եւս 15 տոկոսով ավելացնել կենսաթոշակները

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Խորհրդարանն այսօր երկրորդ ընթերցմամբ ընդունեց ՀՀ կառավարության ներկայացրած «Պետական կենսաթոշակների մասին» օրենքի նախագիծը, որով նախատեսվում է վճարման համակարգում սերունդների համերաշխության սկզբունքից անցում կատարել սոցիալական արդարության սկզբունքին: Նախագծի ընդունումից հետո հնարավոր կլինի եւս 15 տոկոսով ավելացնել կենսաթոշակները: Ի դեպ, համաձայն նախագծի թե՛ կանանց, թե՛ տղամարդկանց կենսաթոշակային տարիք է համարվելու 63 տարեկանը: Խորհրդարանն առաջին ընթերցմամբ ընդունեց «1988-1992 թթ. Ադրբեջանի Հանրապետությունից բռնագաղթած փախստականների համար օտարերկրյա պետությունների եւ միջազգային կազմակերպությունների միջոցներով կառուցված բնակարանները սեփականության իրավունքով փախստականներին հատկացնելու մասին» օրենքի նախագիծը: Ըստ ՀՀ կառավարությանն առընթեր միգրացիայի եւ փախստականների վարչության նախագահ Գագիկ Եղանյանի, օրենքը լուծում է շուրջ 3200 փախստականների բնակարանային խնդիրը: Խորհրդարանն ընդունեց նաեւ երեկ քննարկված մի շարք օրինագծեր:

Սյունիք. Ընտրատարածքային հանձնաժողովը դատի է տվել ՀՅԴ «Արամ Մանուկյան» կոմիտեին

ԿԱՊԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սյունիքի մարզի թիվ 53 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը հոկտեմբերի 7-ին դիմել է Սյունիքի մարզի առաջին ատյանի դատարան՝ պահանջելով կանխել ՀՅ Դաշնակցության Կապանի «Արամ Մանուկյան» կոմիտեի «ապօրինի գործողությունները»: Այս մասին հայտնեց հանձնաժողովի նախագահ Ռոմա Սարգսյանը: Բանն այն է, որ Կապանի քաղաքապետի թեկնածու, Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության անդամ Արմեն Կարապետյանի նախընտրական շտաբը դիմում-բողոք է ներկայացրել ընտրական հանձնաժողով, ըստ որի, քաղաքապետի թեկնածու, ՀՅԴ անդամ Արթուր Գեւորգյանի նախընտրական շտաբը խախտել է ՀՀ Ընտրական օրենսգրքի 21 հոդվածը՝ քարոզչական պաստառներ փակցնելով ամենուր եւ ոչ թե Կապանի քաղաքապետարանի կողմից նախատեսված հատուկ տեղերում: Ավելին, նախընտրական պաստառները, թերթիկները տվյալներ չեն պարունակում տպագրող կազմակերպության եւ տպաքանակի վերաբերյալ: Հիշեցնենք, որ ՀՅԴ Կապանի «Արամ Մանուկյան» կոմիտեն հոկտեմբերի 4-ին հանդես է եկել հայտարարությամբ, որում, մասնավորապես, մարզկենտրոնում ստեղծված անառողջ մթնոլորտի համար մեղադրվում է Սյունիքի մարզպետ Էդիկ Բարսեղյանը:

ԱՌԱՋԱՐԿ

Մրցութային կարգն իբրեւ հասարակության առաջընթացն ապահովող գործոն

«Բացախոսության հրավեր առողջապահական հարցերի շուրջ» «Ազգի» հուլիսի 27-ի համարում լույս տեսած հրապարակումը հրավեր էր հասարակության տարբեր շերտերին՝ բանավեճերի, խորհրդածությունների, առաջարկների ձեւով անդրադառնալու առողջապահության բնագավառում տիրող իրավիճակին:

Մեր վերոհիշյալ հրապարակումն անարձագանք չմնաց: Առաջինը բժիշկ մանկաբարձ-գինեկոլոգ Սարգիս Ավագյանն էր առողջապահության ոլորտում բարեփոխումների՝ մեր կարծիքով անհրաժեշտ բազմաթիվ առաջարկներով: Իր հետ զրույցից պարզ էր, որ անկեղծ ուրախություն ունի եւ ձգտում է առողջացած տեսնել առողջապահական համակարգի՝ խորհրդային տարիներից մեզ ժառանգած հիվանդ մարմինը:

Բժշկական ինստիտուտը գերազանց ավարտելով՝ նա մեկնել է շրջաններ (Արագած, Մասիս), աղետալի երկրաշարժից անմիջապես հետո կամավոր մեկնել ու մոտ մեկ տարի աշխատել է ավերված Լենինականում, երբ շատ տեղացի բժիշկներ փախչում էին աղետի գոտուց, կլինիկական օրդինատուրան անցել է «Մոր եւ մանկան» առողջապահության պաշտպանության գիտահետազոտական կենտրոնում, աշխատել է նաեւ արտասահմանում (Իրանում, ԱՄՆ-ում, Հոլանդիայում): Բազմաթիվ գիտական հոդվածների հեղինակ է:

Արտասահմանյան երկրների աշխատանքային փորձն օգնել է նրան համեմատելու տարբեր երկրների առողջապահական համակարգերի առավելություններն ու թերությունները: Հատկապես ԱՄՆ-ում աշխատած տարիներն արդյունավետ են եղել տարբեր առումներով, հատկապես իմաստավորելու մարդկային շատ արժեքներ: Շրջանցելով այս հարցերը, այնուամենայնիվ, չեմ կարող չհիշատակել Հայաստանից մեկնած բժշկի հետ պատահած մի դեպք. «Սուր ապենդիցիտ ունեի: Ոչ մի կերպ չէի կարողանում մեղմել ցավը: Դրամս չէր բավականացնում մասնավոր բժշկական ծառայության դիմելու: Դիմեցի «Հրեշտակների հոսպիտալի» օգնությանը, որ սոցիալապես անապահով խավերին է սպասարկում: Ինձ ընդունեց բարեկիրթ աշխատակցուհին՝ էթիկայի բոլոր կանոններին համապատասխան: Երբ իմացա, որ հայուհի է, խնդրեցի օգնել ինձ: Նա ժպտալով պատասխանեց, որ պետք է սպասեմ: Իհարկե, ասացի՝ կարծելով, թե մեկ-երկու ժամ կամ օր: Հանկարծ նա, թե պետք է սպասել 1 տարի, ըստ հերթականության»:

Սուր ապենդիցիտի դեպքում 1 տարի սպասել. լսվա՞ծ բան է: Երեւանում որեւէ տեղ հաստատ կգտնվեր, որտեղ արագ օգնություն ցույց կտրվեր: Չգիտեմ՝ զգա՞ց, թե ինչ կատարվեց այդ պահին իմ հոգում (սուր ապենդիցիտս մոռացա), ինչպես տակնուվրա եղա, դուրս եկա փողոց, սիրտս վիրավոր տնքում էր. «Որտե՞ղ է երկիրս...»:

Երկիրն այստեղ է ու մեր մտահոգություններն արտագաղթի կամ «ուղեղների հոսքի» հետ կապված ոչինչ չարժեն, եթե գործնական լուրջ քայլեր չեն արվում ու շարունակում են օտար ափերում դեգերել մեր շատ հայրենակիցներ: Իսկ ամենաէականը դրանցից, կարծում եմ, նախ եւ առաջ հասարակության բոլոր շերտերի մտածողության մեջ փոփոխություն կատարելն է:

Իմ զրույցը Սարգիս Ավագյանի հետ առողջապահության ոլորտում մրցութային սկզբունքը ներդնելու մասին է, մի հարց, որ դեռեւս 1992-93 թթ. բարձրացվել է ամենատարբեր ատյաններում իմ զրուցակցի եւ իր համախոհների կողմից:

– Հնարավո՞ր է այսօր որեւէ կլինիկայում ազատ աշխատատեղ գտնել:

– Բաժնետիրական ընկերություններին վերածված կլինիկաների աշխատատեղերը պետական են, քանի որ բաժնետոմսերի մեծ մասը պետության ձեռքում է: Այդ հարցի պատասխանը մեկն է՝ տեղ չկա, կրճատումներ են: Իրականում վիճակագրություն անցկացնելու դեպքում կտեսնենք, որ նոր ընդունվել են ե՛ւ թերապեւտներ, ե՛ւ վիրաբույժներ:

Իսկ ինչպե՞ս է կատարվում այդ կադրերի ընտրությունը: Քաղաքակիրթ աշխարհում վաղուց իբրեւ լավագույն ձեւ ընդունված է մրցութային սկզբունքը: Իսկ մեզանում ընտրությունը կատարվում է անձնական հայեցողությամբ, որ չարաշահումների տեղիք է տալիս: Մենք ունենք հարցի նախապատմությունը եւ բազմաթիվ աշխատանքներ ենք կատարել այս ուղղությամբ: Հասկանալով, որ սա ավերային մի հսկա համակարգին կհարվածի, վերադաս ատյաններից շուրջ 12 տարի միշտ ստացել ենք նույն պատճառաբանությունները. «Չի մշակված մրցույթ անցկացնելու կանոնակարգ, եւ օրենքն էլ մեզ չի պարտադրում մրցույթ անցկացնել»: Բայց օրենքը նաեւ չի արգելում: Առանց մրցույթի ընտրության դեպքում առաջնային համարվում է ոչ թե պրոֆեսիոնալիզմը, այլ նախկին հովանավորչական մեթոդները: Այսօր խախտված են շատ չափանիշներ: Աշխատանքի ընդունվում են ըստ հեղինակություն ներկայացնող իրենց բարեկամի: Սրա հետեւանքով, օրինակ, մի կերպ, հատկապես մասնավոր բժշկական բուհերում հայտնված ու ավարտած այս կամ այն շրջանավարտն աշխատանքի է ընդունվում, իսկ գիտությունների թեկնածուներ դրսում են մնում:

– Մրցույթը մի՞թե ենթադրում է չարաշահումների բացառում:

– Չարաշահումներ կլինեն, անշուշտ, բայց ոչ այդպես կոպտորեն: Մրցույթը նաեւ լավագույն հնարավորությունն է տալիս փորձելու սեփական ուժերը: Մրցույթի գաղափարը հասարակության առաջընթացն ապահովող գործոններից մեկն է, որովհետեւ դրա արդյունքում ընտրվում է առաջատար մասնագետը, որն ապահովում է տվյալ բնագավառի որակյալ սպասարկումը՝ պրոֆեսիոնալիզմի տեսանկյունից: Մրցույթ չանցկացնելը սոցիալական անարդարությանը նպաստող գործոններից է, որը բերում է հետագա ավելի մեծ չարաշահումների: Այսպես, կադրերի ընտրությունը կատարում է պոլիկլինիկայի գլխավոր բժիշկը, մինչդեռ աշխատողների ֆինանսավորումը կատարվում է պետական բյուջեից: Նրանցից շատերն ընդունվում են անօրինական ճանապարհով եւ պետական բյուջեից ստանում աշխատավարձ: Ստացվեց, որ գլխավոր բժիշկը պետբյուջեն վաճառեց:

Համաձայն կանոնակարգի՝ բնակչության որոշակի քանակին համապատասխան բուժհիմնարկներում սպասարկող բժիշկներ են աշխատում: Եվ, բնականաբար, արհեստական աշխատատեղեր չեն կարող ստեղծվել: Բոլոր հաշվարկներն արված են այնպես, որ ենթադրում են տեղամասը սպասարկող մանկաբույժի կամ թերապեւտի որոշակի աշխատանքային ծանրաբեռնվածություն, այն է՝ ամեն 30-40 րոպեում ընդունել 1 հիվանդի, այսինքն՝ օրական ունենալ մոտ 8-10 հիվանդ, բայց ո՞ր պոլիկլինիկայում է այդպես: Բժիշկների հաստիքների քանակը որոշվում է ըստ բնակչության քանակի: Հիմնավորվել դրա վրա աշխատանքի ընդունելիս, ինչպես արվում է այսօր, ճիշտ չէ, քանի որ բնակչության թիվն անընդհատ տատանվում է սեզոնային աշխատանքի տեղափոխվելու, արտագաղթի եւ այլ պատճառներով:

Մրցակցության պարագայում գլխավոր բժիշկը շահագրգռվածություն չի ունենա ավելորդ աշխատող ընդունելու: Մինչդեռ հիմա որեւէ ձեւով բնակչության թվի ավելացման հիմնավորում են գտնում եւ աշխատատեղեր ստեղծում:

– Պրն Ավագյան, Դուք մրցութային սկզբունքն առաջարկում եք միայն կադրերի ընտրությա՞ն հարցում:

– Ոչ: Սրան հետեւում է եւս մեկ առաջարկ՝ աշխատատեղ ստեղծել աշխատավարձային մրցույթով: Այսօր Երեւանի կենտրոնում եւ սահմանամերձ հեռավոր գյուղերում աշխատող բժիշկները նույն ձեւով են վարձատրվում: Այս դեպքում կարելի է անցկացնել մրցույթ հետեւյալ ձեւով՝ օրինակ, Երեւանի որեւէ բուժհաստատությունում պահանջվում է բժիշկ, ասենք, 5.000 դրամ աշխատավարձով, Նոյեմբերյանում կարելի է հրավիրել բժիշկ 200 դոլար աշխատավարձով, (խնայված աշխատավարձերի հաշվին): Երեւանը գերկենտրոնացված է, մինչդեռ Հայաստանում շատ բնակավայրեր կան, ուր բժշկական ծառայողներ ընդհանրապես չկան: Այսպիսի պայմանների դեպքում տեսեք, թե ինչպես կգնան:

Հաջորդ առաջարկը հետեւյալն է. անցկացնել մրցույթ պետպատվերի շրջանակում բուժսպասարկում իրականացնող 2 պոլիկլինիկաների միջեւ, որոնցից մեկը, որը թերբեռնված է եւ լավ չի աշխատում, դուրս է մնում մրցույթից: Գլխավոր բժիշկը հասկանալով, որ վատ կադրեր ունենալու դեպքում դուրս կմնա մրցույթից եւ կզրկվի պետպատվերով հատկացված դրամից, կդադարի իր հայեցողությամբ կամ զանազան միջնորդություններով աշխատող ընդունել:

– Բայց մրցույթից դուրս մնացածները գործազուրկ կդառնան:

– Լավ բժիշկը, տանը թե դրսում՝ լավ բժիշկ է: Նա կարող է տարածք վարձակալել եւ մասնավոր գործունեությամբ զբաղվել:

– Իսկ ունի՞ նա այդ իրավունքը:

– Սա արդեն այլ խնդիր է, երկրորդ լուրջ հարցադրումը՝ թույլատրել բժշկին ալտերնատիվ, ոչ պետական, մասնավոր գործունեություն:

Այս թեմայի շուրջ մեր զրույցը կներկայացնենք հետագայում:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Ազգային բանակին՝ առողջ զինվոր

Գյումրու «Դպիր» հրատարակչությունը հույժ կարեւոր խնդրի է արձագանքել՝ համապատասխան բնագավառների պատասխանատուների, պաշտոնական եւ մասնագիտական շրջանակների սեղանին դնելով այս թեմայով Գյումրու պետական մանկավարժական ինստիտուտի եւ ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտի կազմակերպած հանրապետական գիտաժողովի նյութերի ժողովածուն: Գիտաժողովը տեղի է ունեցել դեռ անցյալ տարի նոյեմբերի 30-ին, սակայն այնտեղ ամփոփված բազմակողմանի վերլուծական նյութը, հիմնական հարցադրումները մնում են օրախնդիր ու հրատապ:

Վերջին տասը տարիների գիտական հետազոտությունները վկայում են, որ աշխարհի շատ երկրներում զորակոչային տարիքի երիտասարդների ֆիզիկական զարգացածության, շարժողական պատրաստականության, ինչպես նաեւ առողջական վիճակի մակարդակը խիստ անբավարար է եւ մտահոգության տեղիք է տալիս այդ երկրների ռազմական շրջաններին: Առավել եւս Հայաստանում, որտեղ արձանագրվում է բնակչության ընդհանուր առողջական վիճակի տարեցտարի վատացում, այդ համազգային եւ համապետական մտահոգության խնդիրը գոյություն ունի ամենայն սրությամբ: Հանրակրթական դպրոցն ավարտած երիտասարդների նվազ տոկոսն է առողջ եւ պատրաստ զինվորական լիարժեք ծառայության: Ըստ ՀՀ զինկոմիսարիատների ընձեռած տվյալների, հանրապետությունում նկատվում է տարբեր հիվանդությունների պատճառով շարային զինվորական ծառայությունից ազատվածների թվական աճ: Գյումրու մանկավարժական ինստիտուտի սպորտային մանկավարժության ամբիոնի հետազոտական խմբի (Ռ. Պապոյան, Բ. Սերոբյան, Ա. Խաչատրյան) բերած տվյալներով՝ 2001 թվականին քաղաքից բանակ են զորակոչվել մոտ 1500 նորակոչիկներ, իսկ հիվանդությունների պատճառով չեն զորակոչվել 293-ը, որը կազմում է զորակոչի ենթակա ընդհանուր լրակազմի 20 տոկոսը: Ավելին, նշվում է, որ նույնիսկ բանակ զորակոչված երիտասարդների մեծ մասն ունի չափազանց թույլ ֆիզիկական ու շարժողական պատրաստականություն եւ առողջական վիճակ: Հիշյալ մասնագիտական խմբի կողմից արագության (վազք 60 մետր), դիմացկունության (վազք 800 մետր), ուժի (ձգումներ պտտաձողի վրա) եւ ցատկունակության (հեռացատկ տեղից երկու ոտքի հրումով) հատկանիշներով հետազոտված գյումրեցի 300 ավագ դպրոցականների եւ 100 առաջին կուրսեցիների միայն 5 տոկոսն է ցույց տվել միջինից բարձր արդյունք. 65 տոկոսը ցուցաբերել է միջինից ցածր, 30 տոկոսը՝ ցածր արդյունքներ:

Իսկ ֆիզիկական պատրաստությունը, ամեն ինչից բացի, բանակում նաեւ մասնագիտական-կիրառական նշանակություն ունի եւ մարտական պատրաստականության մի էական բաղադրատարրն է: Ու ստիպված հարկ է լինում առավել ժամանակ հատկացնել զինվորի ֆիզիկական ներուժի եւ բարոյակամային հատկանիշների բարելավմանը, որի պատճառով թերի է մնում ռազմական տեխնիկային տիրապետման, ռազմական փորձությունների զինվորի դիմակայման, հարմարման գործընթացը:

Մասնավորապես ՀՀ ՆԳՆ ներքին զորքերի ֆիզպատրաստականության վարչության պետ, փոխգնդապետ Բ. Երիցյանը տեղին նշում է, որ բանակում զինվորից պահանջվող հոգեկան, ֆիզիկական եւ շարժողական մի շարք ընդունակությունների ձեւավորման ու զարգացման խնդրին պետք է ծառայեն ֆիզկուլտուրայի դասերը դպրոցում: Սակայն հանրապետության շատ շրջաններում ֆիզիկական կուլտուրա առարկան ձեւականորեն է դասավանդվում կամ ընդհանրապես չի դասավանդվում, եւ ավարտական վկայականներում գնահատականը բացակայում է: ՀՀ դպրոցական ծրագրերից, ցավոք, ամբողջովին հանվել են ֆիզկուլտուրային առողջարարական, ռազմամարզական բազմաթիվ ներդպրոցական եւ արտադպրոցական միջոցառումները: Խիստ անհրաժեշտություն է առաջացել արմատական վերափոխումների ենթարկելու ֆիզիկական դաստիարակության դրվածքը դպրոցներում, որի ուղղությամբ մասնագետներն առաջարկում են մի շարք կոնկրետ քայլեր: Իսկ ընդհանուր առմամբ կարեւորվում է ինչպես կրթական համակարգի բոլոր օղակներում (նախակրթարան, դպրոց, բուհ), այնպես էլ բանակում երիտասարդների ֆիզդաստիարակության տեսական, մեթոդական ու նյութական բազայի խնդիրը: ՀՀ զինված ուժերում առ այսօր առաջնորդվում են ԽՍՀՄ բանակի նախկին ֆիզպատրաստականության 1978, 1987 թթ. հրահանգներով եւ դրանց բառացի թարգմանությամբ՝ 1997 թ. հայերեն մեթոդական ձեռնարկով: Չնսեմացնելով այդ ձեռնարկի արժեքը, փոխգնդապետ Բ. Երիցյանը նշում է, թե վաղուց հասունացել է Հայաստանի բնակլիմայական պայմաններից եւ այսօրվա միջին հայի ֆիզիկական կարողություններից բխող սեփական ձեռնարկ ունենալու անհրաժեշտությունը:

Երեւանի պետական համալսարանի ֆիզդաստիարակության ամբիոնի պրոֆեսոր Գ. Պետրոսյանը ուշադրություն է հրավիրում նաեւ 2001 թ. օգոստոսին Ազգային ժողովում ընդունված «ՀՀ ֆիզկուլտուրայի եւ սպորտի մասին» օրենքի անկատարությունների վրա: Նրա գնահատմամբ, օրենքի հեղինակները չեն կարեւորում ֆիզիկական կուլտուրայի եւ սպորտի սոցիալական դերն ու նշանակությունը բնակչության առողջության ամրապնդման ու պահպանման, հիվանդությունների կանխարգելման, ֆիզիկական, բարոյակամային ու մտավոր կարողությունների խթանման եւ այլ բնագավառներում, ընտանիքի, ծնողների դերն ու պարտականություններն այս հարցերում:

•Ժողովածուում զետեղված նյութերում առանձին հետաքրքրություն են ներկայացնում սոցիոլոգիայի, հոգեբանության, պատմագիտության եւ ազգագրության բնագավառների մասնագետների ուսումնասիրությունները:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Խորհրդանշական այց. Վլադիմիր Պուտինը Մոսկվայում սպասում է Ռոբերտ Քոչարյանին

Հետաքրքրաշարժ մանրամասներ Մոլդովայից, ԱՊՀ գագաթաժողովից

Մոլդովան փայլուն օրինակ է կարոտախտով տառող մեր այն հայրենակիցների եւ հետխորհրդային հանրապետությունների այն մարդկանց համար, ովքեր անուղղելիորեն համոզված են, թե կոմունիստական կուսակցության իշխանության գալով հնարավոր է փոխել, արմատապես դեպի լավը փոխել կենցաղը: Մոլդովան կոմունիստական է, արդեն երկրորդ տարին երկրում իշխում են համայնավարները՝ կոմունիստ նախագահ Վորոնինի եւ խորհրդարանում մեծամասնություն կազմող համայնավարների ղեկավարությամբ: Մայրաքաղաք Քիշնեւը լույսերով ակնհայտորեն հետ է մնում, օրինակ, Երեւանից, մոլդովուհիների հագուկապն ավելի շքեղ չէ, քան վրացուհիներինը, մոտ 34 հազար քառակուսի կիլոմետր տարածքով այս երկրում թոշակները 8-9 դոլար են, հիվանդներն անվճար չեն բուժվում, լայն սպառման ապրանքների գներն Ուկրաինայի նման են: Եթե նախագահ Վորոնինից վերցնենք կոմունիստ պիտակը, Մոլդովան կնմանվի, ասենք, Ադրբեջանին կամ Բելառուսին:

Քիշնեւի լուսավոր կետը օդանավակայանն է, որը վերջերս վերանորոգել են թուրքերը: Հոկտեմբերի 7-ի երեկոյան ազգային տարազով մոլդովուհիները երգ ու պարով էին հրաժեշտ տալիս ԱՊՀ անդամ երկրների պատվիրակություններին: Հրաժեշտ տվողների մի մասը հաստատ համոզված էր, որ այս ամենը Վլադիմիր Վլադիմիրովիչի հոբելյանի պատվին է. այդ օրը լրանում էր Կրեմլի տիրակալի 50 տարին: Մոլդովական նվագախումբը կատարեց մեր հայրենակից Կարո Հայրապետյանի հայտնի երաժշտությունը. ջութակի, ակորդեոնի, շեփորի, թավջութակի հնչյունների ներքո ադրբեջանական պատվիրակությունը տեսնեիք ո՞նց էր պարում: Հետո մեր հարեւանները չդիմացան ազգային եւս մի գայթակղության «Լեզգինկային»: ԱՊՀ գագաթաժողո՞վն էր, ադրբեջանցի՞ն էր, լեզգի՞ն էր...

Այո, Պուտինը 50 տարեկան է: ԱՊՀ անդամ 12 պետությունների նախագահները, բացառությամբ Թուրքմենբաշու, որը չէր ժամանել Քիշնեւ, «Հանրապետության պալատից» ավտոբուսով մեկնեցին Մոլդովայում ՌԴ դեսպանատուն նշելու Վլադիմիր Վլադիմիրովիչի ծնունդը: Ո՞վ կարող էր նստել Պուտինի կողքին: Լուկաշենկոն՝ որ վերջերս Պուտինին համեմատել էր Ստալինի հետ, ոչ. «Բասկան» նստել էր նեղ աչքերով նախագահի կողքին, որը կամ Քարիմովն էր, կամ՝ Նազարբաեւը, եւ զրուցում էր անմիջապես հետեւում նստած Քոչարյանի հետ. երեքով լայն ծիծաղում էին: Պուտին-Շեւարդնաձե «միասնությունը» հերքվում է տրամաբանորեն. Ռուսաստանի նախագահը համարյա Բուշի նման չի սիրում թալիբներին, իսկ ռուսները Շեւարդնաձեին համեմատում են թալիբների հոգեւոր առաջնորդ մոլլա Օմարի հետ: Տեսականորեն, հաշվի առնելով նաեւ Ալիեւի՝ դեռ Բրեժնեւի ժամանակներից «շեֆին» հաճոյանալու բնավորությունը, Պուտինի կողքին կարող էր նստել Ադրբեջանի նախագահը: Ամենայն հավանականությամբ Պուտինի կողքին գագաթաժողովը հյուրընկալող երկրի նախագահ կոմունիստ Վորոնինն էր:

Հստակ հայտնի չէ, թե նախագահներն ինչ նվերներ էին պատրաստել Պուտինին: ՌԴ նախագահը նվերներ սիրում է ստանալ, հատկապես ծիեր՝ արաբական քուռակներ, արժեքավոր գիրք:

ԱՊՀ-ն դիտորդներ կուղարկի Հայաստանի նախագահական, խորհրդարանական ընտրություններին

ԱՊՀ անդամ պետությունների ղեկավարների հանդիպման ընթացքում որոշում ընդունվեց 2003 թ. հունվարից մոտ 23 տոկոսով կրճատել ԱՊՀ մարմինների աշխատողների թիվը, ովքեր ֆինանսավորվում են համագործակցության մասնակից երկրների բյուջեի միջոցների հաշվին, այդ թիվը պետք է լինի 555 մարդ: Պուտինը ԱՊՀ երկրների խորհրդի նախագահի պաշտոնում առաջարկեց Ուկրաինայի թեկնածությունը. ամենայն հավանականությամբ հաջորդ գագաթաժողովը տեղի կունենա 2003 թ. հոկտեմբերին, Կիեւում: Դիտորդների կարծիքով, Պուտինն օգնության ձեռք է մեկնել Կուչմային, որի դիրքերը երկրում սասանվել են: Հավաքական անվտանգության պայմանագրի կազմակերպության (ՀԱՊԿ) անդամ վեց պետությունների՝ Ռուսաստանի, Բելառուսի, Հայաստանի, Ղազախստանի, Կիրգիզիայի եւ Տաջիկստանի նախագահները ստորագրեցին ՀԱՊԿ-ի կանոնադրությունը:

Համագործակցության անդամ պետությունների ղեկավարների նիստում որոշում է ընդունվել, 2003 թ. փետրվարի 19-ին եւ մայիսի 25-ին համապատասխանաբար Հայաստանի նախագահական եւ խորհրդարանական ընտրություններին ԱՊՀ-ից ուղարկել դիտորդներ:

Ինչպես նշել էինք «Ազգի» երեկվա համարում, գագաթաժողովի շրջանակներում տեղի ունեցած Պուտին-Քոչարյան հանդիպման ընթացքում Ռուսաստանի նախագահն իր հայ գործընկերոջը հրավիրել է Մոսկվա: Ենթադրվում է, որ այցը տեղի կունենա դեկտեմբերի վերջին-հունվարին: Փետրվարը, հայտնի է, նախագահական ընտրությունների ամիսն է: Մեր կարծիքով, եւ ոչ միայն մեր, նախագահ Քոչարյանի այդ այցը Մոսկվա կկրի ավելի շատ խորհրդանշական բնույթ: Ըստ էության, Պուտինը հասկանալ է տալիս, որ կցանկանար փետրվարի 19-ից հետո էլ գործ ունենալ հենց Քոչարյանի հետ: Անշուշտ, չի բացառվում, որ այս ընթացքում Կրեմլ կամ ռուսաստանյան վարչական որեւէ կառույց հրավիրվեն նախագահական հավակնություններ ունեցող հայ քաղաքական գործիչներ, ինչը, սակայն, ավելի շատ կհետապնդի տեսակետները շոշափելու նպատակ: Քոչարյանի այցը Մոսկվա միայն դրական ազդեցություն կունենա ավանդաբար ռուսական կողմնորոշում ունեցող հայ ընտրողների վրա՝ ի նպաստ ՀՀ գործող նախագահի:

Եվրախորհուրդը Թբիլիսիին խորհուրդ է տալիս չեչեն գրոհայիններին չհանձնել Մոսկվային

Քիշնեւում Պուտին-Շեւարդնաձե հանդիպման ընթացքում Վրաստանի նախագահը խոստացել է Ռուսաստանին հանձնել ռուս-վրացական սահմանում ձերբակալված 13 չեչեն գրոհայիններից 8-ին: Ինչպես հայտնի է, չեչեններից հինգը ռուսական կողմին էին հանձնվել Շեւարդնաձեի Մոլդովա ժամանելու նախօրեին: Ստրասբուրգի Եվրադատարանը նամակով դիմել է Վրաստանի արդարադատության նախարարությանը՝ խորհուրդ տալով Մոսկվային չհանձնել ձերբակալված չեչեններին, քանի դեռ չի հաստատվել վերջիններին վերագրվող հանցագործությունները: Արդեն Թբիլիսի վերադարձած Շեւարդնաձեն կանգնած է երկընտրանքի առաջ՝ հանձնե՞լ, թե՞ չհանձնել: Քիշնեւում Շեւարդնաձեն խոստացավ հանձնել, իսկ Պուտինը հրապարակավ հույս հայտնեց, որ Վրաստանի նախագահը կկատարի խոստումը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Քիշնեւ-Երեւան

ՀԵՌՈՒՍՏԱՑԵԼՈՒՅԹ

Բուշը հիմնավորեց հակաիրաքյան պատերազմի անհրաժեշտությունը

Երկուշաբթի երեկոյան ամերիկացիների առջեւ հեռուստաելույթ ունենալով՝ նախագահ Ջորջ Բուշը մասնավո՛րապես հայտարարեց, թե Իրաքի ղեկավար Սադդամ Հուսեյնն ԱՄՆ-ի համար այնպիսի վտանգ է ներկայացնում, որը «անհամեմատ ավելի մեծ կլինի, քան «Ալ Ղաիդայի» 2001 թ. սեպտեմբերյան ահաբեկչությունները էին:

Ըստ Բուշի հայտարարության, Իրաքը կարող է առաջիկա մեկ տարվա ընթացքում միջուկային զենք ստեղծել: Մինչդեռ անցյալ ուրբաթ ամերիկյան հետախուզության հրապարակած զեկուցագրում նշվում է, որ նման զենք Իրաքն ի վիճակի է ստեղծել մինչեւ 2010 թ.: Տիեզերքից կատարված արբանյակային նկարահանումները վկայում են, որ Իրաքը վերակառուցում է հայտնի միջուկային օբյեկտների շենքերը:

Բուշի խոսքերով, Իրաքն ունի հրթիռներ, որոնք կարող են թիրախներ խոցել Սաուդյան Արաբիայում, Իսրայելում եւ Թուրքիայում: «Մոնդ» թերթի տվյալներով, այդ 3 երկրներում բնակվում են 135 հազար ամերիկացի զինվորական եւ քաղաքացիական անձինք:

Հակաիրաքյան պատերազմը, ըստ Բուշի, անհրաժեշտ է նաեւ այն պատճառով, որ իրաքյան բազմաթիվ թռչող սարքեր կարող են քիմիական եւ կենսաբանական զենք փոխադրել: Բացի դրանից, Սադդամ Հուսեյնի վարչակազմը Ուսամա բեն Լադենի ահաբեկչական ցանցի անդամներին օժանդակել է ռումբերի, թույների եւ գազերի պատրաստման գործում, իսկ այս տարի պատահել «Ալ Ղաիդայի» բարձրաստիճան ղեկավարներից մեկի բուժսպասարկումը:

ԱՄՆ նախագահի պնդման համաձայն, Իրաքի իշխանությունները շրջանցում են ՄԱԿ-ի սահմանած բեռնարգելքը եւ նավթի մաքսանենգ վաճառքից ստացվող միլիարդներն օգտագործում տարբեր զինատեսակների բաղադրիչներ գնելու նպատակով: Ըստ Բուշի, անցած մեկ տարում Իրաքի բանակը 750 անգամ կրակ է բացել «թռիչքազերծ գոտում» պարեկող ամերիկյան եւ բրիտանական ռազմօդանավերի վրա:

Բուշի խոսքերով, Սադդամ Հուսեյնը Ստալինի աշակերտն է, որը գլխատել է տվել իր քաղաքական հակառակորդներին, բռնաբարել նրանց կանանց եւ մայրերին, քաղբանտարկյալների աչքերի առջեւ տանջել նրանց զավակներին: ԱՄՆ նախագահը հայտարարել է, թե Իրաքում մի քանի հազար տոննա արգունքաբեր եւ նյարդակաթվածիչ գազեր կան: Ենթադրվում է նաեւ, թե այնտեղ 60-120 հազար լիտր մանրէական զենք կա սիբիրախտի եւ մահացու այլ հիվանդությունների հարուցիչներով: «Եթե Սադդամ Հուսեյնը չզինաթափվի, մենք նրան կստիպենք զինաթափվել», իր ելույթում նշել է Ջորջ Բուշը:

Արեւելյան Եվրոպայում տարածվում է թմրամոլությունը

Եթե սոցիալիստական ճամբարի գոյության տարիներին արեւելաեվրոպացիները նախընտրում էին օղի խմել, ապա այսօր սկսել են օգտագործել զանազան թմրադեղեր՝ էքստազիից մինչեւ հերոին: Արեւելյան եւ Կենտրոնական Եվրոպայի երկրները թմրադեղերի տարանցման գոտուց վերածվել են դրանց սպառման գոտու: Այս հետեւությանն է անում «Լիբերասիոն» թերթը, վկայակոչելով թմրանյութերի եւ թմրամոլների եվրոպական դիտարանի Բրյուսելում ներկայացրած հետազոտության արդյունքները:

Լիսաբոնում գործող այդ հաստատությունը կոմունիզմի փլուզումից հետո անցած 12 տարիների ընթացքում առաջին անգամ է հատուկ հետազոտություն անցկացնում արեւելաեվրոպական երկրներում: Պարզվել է, որ այնտեղ թմրադեղերի սպառումն աճում է, եւ նույնիսկ ի հայտ են եկել Արեւմտյան Եվրոպայում ընդունված սովորույթներ: Այսպես, երիտասարդ արեւելաեվրոպացիների շրջանում տարածում է գտնում թմրադեղերի «խնջույքային» օգտագործումը: Ինչպես Արեւմուտքում, նրանք կազմակերպում են այսպես կոչված տեխնո երաժշտության երեկոներ, որոնց ընթացքում մասուցվում են ոգելից խմիչքներ եւ էքստազի:

Բայց ամենատարածված թմրադեղը հաշիշն է ինչպես Արեւելյան Եվրոպայում, այնպես էլ Եվրամիությունում: Լեհաստանի բնակչության 9 տոկոսը խոստովանել է, որ անցած մեկ տարում հաշիշ է օգտագործել: 1994 թ. նման անձանց թիվն ընդամենը 1,4 տոկոս էր:

Դիտարանի հետազոտության տվյալներով, 1995-1999 թթ. որեւէ թմրադեղ փորձած 15-16 տարեկան արեւելաեվրոպացիների թիվը կրկնապատկվել է: Հասարակության տնտեսական ժորժ էստիվենարդի կարծիքով, 2004 թ. եվրամիության ընդլայնումից հետո արեւելաեվրոպական երկրներում թմրադեղերի սպառումն էլ ավելի կաճի, քանի որ «ընդհանուր շուկան, մարդկանց եւ կապիտալների ազատ տեղաշարժերը դրախտային պայմաններ կստեղծեն ինչպես թմրամոլների, այնպես էլ ընդհատակյա առեւտրականների համար»:

Մտահոգիչ մյուս հանգամանքն ուժեղ ներգործող թմրադեղ հերոինի տարածումն է, որն աստիճանաբար դուրս է մղում այսպես կոչված «լեհական կոմպոտը», տեղական արտադրության մյուս թմրանյութերը: Մինչդեռ Արեւմտյան Եվրոպայում հակառակ պատկերն է. 60-ական թթ. տարածված հերոինի սպառման ծավալները ներկայումս զգալիորեն կրճատվել են:

Կարմիր խաչը պահանջում է վերահսկել եւ արգելել մանրէական զենքը

Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեն իր Ժնեւյան կենտրոնակայանից տագնապի ահազանգ է հնչեցնում: Օրերս հրապարակած «Կենսատեխնոլոգիա, զենքեր եւ մարդկություն» զեկուցագրում կազմակերպությունն աշխարհի պետություններին, արդյունաբերողներին եւ գիտնականներին կոչ է անում վերահսկել կենսաբանական ու մանրէական զինատեսակների արգելքը եւ վերահսկողության տակ առնել լաբորատորիաները:

Կարմիր խաչի ներկայացուցիչ Պետեր Հերբին նախազգուշացնում է մարդկությանն սպառնացող մանրէական պատերազմի վտանգի մասին: Հետզհետե հայտնաբերվում են նորանոր մանրէներ, որոնք կարող են օգտագործվել տարբեր էթնիկական կամ ռասայական խմբերի դեմ:

«Լիբերասիոն» թերթն ընդգծում է, որ կենսաբանական զենքն արգելող ՄԱԿ-ի 1972 թ. կոնվենցիան հնարավոր է ամրապնդել միայն միջազգային տեսչական ստուգումների անցկացման պայմաններում: Բայց այդ խնդիրը վերջին 7 տարիներին չի լուծվում ԱՄՆ-ի ընդդիմության պատճառով: Վաշինգտոնը փաստաթղթին կից արձանագրությունը չի ստորագրում, պատճառաբանելով, թե տեսչական ստուգումները կարող են ծառայել արդյունաբերական լրտեսմանը: Անցյալ տարի ընդհատված 144 երկրների բանակցությունները պետք է վերսկսվեն այս տարվա աշնանը, բայց Վաշինգտոնն առաջարկում է սպասել մինչեւ 2006 թ.:

Նման ձգձգումն անթույլատրելի եւ վտանգավոր համարելով՝ Կարմիր խաչը փորձում է կենսաբանական զենքի հարցը դուրս բերել զինաթափման բանակցությունների շրջանակից եւ ընդգրկել միջազգային հումանիտար իրավունքի ոլորտում: Արդեն առկա է դրական նախադեպ. քաղաքացիական ընկերությունների ջանքերով 1996 թ. Օտտավայում հաջողվեց ստորագրել հակահետեւակային ականների օգտագործումն արգելող միջազգագիր, մինչդեռ միջպետական բանակցությունները ձախողվել էին:

Պ. Ք.

Մշակույթ

Մոլագարությունը վերջ չի՞ ունենա...

Վերջին ժամանակներս աներեւակայելի չարությամբ փորձ է արվում վարկաբեկել հայ մտավորականներին: Ով հասկանա-չհասկանա, ով բարոյական իրավունք ունենա-չունենա, ով քիչ թե շատ վասակի տեր լինի-չլինի իր սրբազան պարտքն է համարում ոտնատակ տալ մեր մտավորականներին: Հայ կինոռեժիսոր Վիգեն Չալդրանյանի «Լռության սիմֆոնիա» ֆիլմը ներկայացվում է «Օսկարի» մրցանակաբաշխության, Հայաստանի որոշ թերթերում անմիջապես թուրքավարի արշավ է սկսվում ֆիլմի եւ ֆիլմի հեղինակի դեմ: Ուրիշ մեկն անչափ հետաքրքիր մի գիրք է տպագրում, սարսափելի թունոտ հոդվածներ են տպագրվում... Ու զարմանալին այն է, որ այս «պայքարը» տարվում է կամ արվեստից, գրականությունից հեռու կանգնած մարդկանց միջոցով կամ կեղծանուններով: Այսպիսի համառությամբ ու նպատակաուղղվածությամբ գուցե մեր արտաքին թշնամիները չեն գործել երբեւ: Փորձ է արվում այս երկիրը ներկայացնել որպես ապաշնորհների, անտաղանդների մի բնակավայր, որը կա՛մ ճշմարիտ մտավորականություն չունի, կա՛մ եղածը սոսկ մտավորականության ծաղր է: Այսպես ծաղրվեցին, գործած-չգործած մեղքերի համար ամբաստանվեցին Գոհար Գասպարյանը, Օհան Դուրյանը, Սոս Սարգսյանը, Հրանտ Մաթեւոսյանը, Զորի Բալայանը... Զարմանալի կլիներ, եթե հերթը չհասներ Պերճ Զեյթունցյանին... Ոմն Թորգոմ Հաբեբյան («Հայկական ժամանակ» «Արմատ» հավելված, 28.09.02) այնպիսի մեղքերի համար է մեղադրում Պերճ Զեյթունցյանին, որ ակամա մտածում ես. դաշտի կողքին բուսած որոմը կարող է դատավոր կարգվել բարեբեր դաշտին ու այս դաշտի ճիշտն ու սխալը որոշել:

Կարելի էր, իհարկե, չպատասխանել ամեն տեսակի թորգոմհաբեբյաններին կամ հաբեբթորգոմյաններին, եթե սա ապազգային քաղաքականություն չլիներ` ամեն կերպ ու ամեն ձեւով վարկաբեկել հայ ժողովրդին, առաջին հերթին` մտավորականությանը: Սակայն, ցավոք, սա ծրագրված քաղաքականություն է, որը շարունակում է գործադրվել «Արմատ»ական ՀՀՇ-ականների կողմից:

...Դեռ ամիսներ առաջ, երբ աշխույժ խոսակցություն սկսվեց Պերճ Զեյթունցյանի մի հարցազրույցի առիթով, գրողին հարցրի. «Ինչո՞ւ են այսպիսի ոգեւորությամբ քննարկվում Ձեր հրապարակային ելույթները»: «Չգիտեմ», ասաց: Թեեւ, հավանաբար, լավ գիտե. նա ուղիղ նշանակետին է խփում: Գրականության, գրական աշխարհին փոքրիշատե ծանոթ մարդը լավ գիտե, որ Պերճ Զեյթունցյանը միշտ նշանակետ է եղել կեղծիքով, ստորությամբ, խարդավանքներով կառավարող իշխանավորների համար:

Դեռ 1963 թ. պետք է տպագրության իջներ Զեյթունցյանի «Մեզանից հետո» վեպը` լայն կտավի առաջին երկը: Սակայն վեպում ինչ-որ բան խրտնեցրել էր կոմունիստ իշխանավորներին: Ի՞նչը. իրենք էլ բացատրել չէին կարող: Բայց վեպը չտպագրելու համար այնպիսի անհեթեթ պատճառաբանություն բերեցին, որ անգամ հավի ծիծաղը կշարժեր. Արտո Չաքմաքչյանի ձեւավորումը «բանի պետք չէ»: Ինչո՞ւ: Այդպես է ու վերջ: Արտո Չաքմաքչյանը գրքի նոր ձեւավորում կատարեց: Եվ գտնվեցին մարդիկ (ոչ բոլոր իշխանություններն են միայն տգետ կառավարիչներով լցված), որոնց համառության շնորհիվ գիրքը լույս տեսավ: Այսօր ծիծաղ կարող է շարժել այս դիպվածը, հատկապես եթե համեմատում ես գրքի մերժված եւ ընդունված ձեւավորումը:

Ի՞նչ է, Պերճ Զեյթունցյանը հակասովետական վե՞պ էր գրել: Ինչպես նրա, այնպես էլ, ասենք, մեր մեծագույն նկարիչներից մեկի` Մինասի ստեղծագործությունները երբեք էլ հակասովետական չեն եղել: Դրանք պարզապես ոչ սովետական են եղել: Ու այս ոչ սովետական գրողը կարողացել է 20 ոչ սովետական հոդված տպագրել կոմունիստների դեմ: Այդ ժամանակ Թորգոմ Հաբեբյանը հավանաբար դեռ իր գեղում «Լենին պապի» էր արտասանում կամ փորձում էր որեւէ բարձրագույն ուսումնական հաստատություն խցկվել: Թորգոմ Հաբեբյանը ժամանակ չուներ ոչ միայն Պերճ Զեյթունցյանի հրապարակախոսական այս հոդվածները կարդալու, այլեւ` գրքերը, հատկապես` «Կլոդ Ռոբերտ Իզերլի» վեպը (որը հայտնի է նաեւ «Քսաներորդ դարի լեգենդը» եւ հրատարակվել է 1968 թվականին), «Ամենատխուր մարդը» պիեսների ժողովածուն (լույս է տեսել 1981-ին): Գրողին մեծ արիություն էր պետք խորհրդային Միության հանրահայտ այլախոհ, գրող Ալեքսանդր Սոլժենիցինի վտարումից մեկ տարի անց ստեղծել Ռոբերտ Բոբ Ստրաուսի կերպարը: Հայաստանում անչափ քիչ ստեղծագործողներ կգտնես, որոնք սովետական բռնատիրության ամենադաժան ժամանակներում կարողանային ստեղծել ազատության այնպիսի կրողի, որպիսին Ռոբերտ Բոբ Ստրաուսն է:

«Ազատությունը կամ ծնվում է մարդու հետ, մարդու արյան մեջ է լինում, կամ ընդհանրապես չի լինում, մեր զրույցներից մեկի ժամանակ ասաց Պերճ Զեյթունցյանը: *Ուստի Ստրաուսի կերպարն ստեղծելիս ես պարզապես «արտագրել» եմ իմ բնավորությունը: Սովետական բռնատիրությունը պարզապես ապշեցնում էր իր ահավորությամբ»:*

Այո, զարմացնում էր Պերճ Զեյթունցյանին, զարմացնում էր դեռ այն օրվանից, երբ 10-ամյա պատանին զգաց այդ ահավոր բռնատիրությունը: Դեռ նոր-նոր էին Արմենակ եւ Կարապետ Զեյթունցյան եղբայրներն իրենց ընտանիքներով Սովետական Հայաստան եկել, երբ մի քանի ամիս անց Կարապետ Զեյթունցյանը կնոջ եւ երեխաների հետ աքսորվեց հեռավոր Ալթայի երկրամաս: Ինչո՞ւ: Հայ էր: Ինչո՞վ: Ոչ ոք չբացատրեց: Ու ահա, Արմենակ Զեյթունցյանը 2-3 գլուխ պանիր առավ, մի քանի կիլոգրամ բադրիջանի խավիար, ու ողջ ընտանիքով անվերջ սպասում էին` ուր որ է իրենց էլ են տանելու: Որովհետեւ, եթե Կարապետ Զեյթունցյանը հասարակական ոչ մի գործունեություն չէր ծավալել Եգիպտոսում, ապա Պերճ Զեյթունցյանի հայրը` Արմենակը, այնտեղ` Եգիպտոսում ռամկավարամետ էր եղել: Ինչպե՞ս կարող էր այս սարսափելի օրերը մոռանալ այն ժամանակ դեռ 10-ամյա Պերճը: Սա ոչ ոք չէր կարող մոռանալ, ոչ ոք:

Գրող Պերճ Զեյթունցյանին բավարար չէր թվում բռնատիրության դեմ գրական կերպարներով պայքարելը: Եթե որեւէ մեկը կարողացել է հետեւել Պերճ Զեյթունցյանի անցած ուղուն, ապա կարդացած կլինի կոմունիստների օրոք «Խորհրդային Հայաստան» թերթում Պերճ Զեյթունցյան (եւ ոչ թե Թորգոմ Հաբեբյան) ստորագրությամբ հրապարակախոսություն, որում մասնավորապես ասվում է. *«ԽՄԿԿ-ն չի կարող երբեւիցե նոր էությամբ հանդես գալ եւ հատկապես` մարդկային տեսքով... Ինչպե՞ս կարող է իրեն նորացած համարել մի կուսակցություն, որի խղճին ընկած է 66,7 մլն մարդու գազանային սպանությունը... Կոմունիզմի եւ ֆաշիզմի տարբերությունն այն է, որ վերջինս, իր մարդատյացությամբ եւ բոլոր այլանդակություններով հանդերձ, գոնե հավատարիմ յուրայիններին չէր ոչնչացնում, իսկ կոմունիստները ոչնչացնում էին նախ եւ առաջ հենց նվիրված կոմունիստներին: Ճիշտ այն գազանների նման, որ լափում են իրենց ձագերին...»:* Հաշվի առնենք, որ այս տողերը գրվել եւ տպագրվել են կոմունիստական իշխանության տարիներին:

Պերճ Զեյթունցյան մարդը, գրողը, քաղաքացին չէր կարող հաշտվել այդ բռնատիրության հետ: «Իսկ ինչո՞ւ նրան չոչնչացրին» հարցն այս դեպքում պիտի ծիծաղային հնչեր եւ միամիտ, որի բացատրությունը չի կարող տալ միայն ծածկանունով գրող մարդը կամ անշնորհ կոշկակարից մեկ ժամում դիրիժոր դարձածը:

Արվեստագետ, ստեղծագործող մարդը մեծ ցնծությամբ դիմավորեց փոթորկուն 1988-ը եւ դրան հաջորդող Հայաստանի անկախացումը: Ազատ մարդն արդեն ազատ երկրում էր ապրելու: Պերճ Զեյթունցյանը սիրում էր «տղաներին», նրանց, ովքեր եղան Հայաստանի երրորդ հանրապետության հիմնադիրները: Սիրում էր նրանց եւ իր գրչով, իր գրով ամեն կերպ փորձում աջակցել անկախ Հայաստանի կայացմանը: Եվ երբ նրան 1990-ին առաջարկեցին ղեկավարել մշակույթի նախարարությունը (ամենաբարձրաստիճան իշխանավորների անունից առաջարկն արել էր պետնախարար Կտրիճ Սարդարյանը), ապա համաձայնվեց: Ինչո՞ւ:

Հարցի պատասխանը տրված է 1992 թ. փետրվարի 5-ին «Երկիր» թերթում տպագրված «Գործնական փիլիսոփայություն» ելույթում. *«Ուղիղ մեկ տարի առաջ ինձ հրավիրեցին կառավարություն եւ առաջարկեցին ստանձնել մշակույթի նախարարի պարտականությունները: Իմ կտրական մերժումն այնտեղ լուրջ մտավախություն առաջացրեց այն առումով, որ եթե (իրենց ձեւակերպումն է) ժողովուրդն իմանա այդ մասին, ապա կարող է մտածել, թե Պերճ Զեյթունցյանը չի ուզում աշխատել նոր իշխանությունների հետ: Ճի՞շտ է, ընկեր Կ. Սարդարյան: Ես չուզեցի որեւէ ստվեր գցել նոր իշխանությունների վրա եւ ստիպված համաձայնեցի...»:*

Սակայն մեկ տարի հետո` 1991-ի դեկտեմբերի 5-ին... «Լրաբեր» ծրագրից (այն ժամանակ այսպես էր կոչվում պետական հեռուստատեսության` Հ1-ի տեղեկատվական ծրագիրը) իմացավ, որ ինքն ազատված է աշխատանքից: Աներեւակայելի աբսուրդ: Ոչ ՀՀ նախագահը, ոչ վարչապետը, ոչ էլ պետնախարար Կտրիճ Սարդարյանը հարկ չէին համարել անձամբ ասել այս մասին: Մտավորականին անկյուն կանգնեցնելու, պատժելու հայկական տարբերակն էր աշխատել, իշխանություն-մտավորականություն հավերժական հակամարտության հայկական տարբերակը` ավելի քան պարզունակ, կոպիտ ու հեշտ ընթեռնելի: Ինչո՞ւ, ի՞նչ էր պատահել:

Պարզվում է, որ մշակույթի նախարար Պերճ Զեյթունցյանը հլու կամակատար լինելու փոխարեն սեփական մտածելակերպն ունի, «անհեթեթ» առաջարկներ կարող է անել: Պատկերացրե՛ք հապա, նա վերցնում ու նամակներ է գրում ՀՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանին եւ ՀՀ վարչապետ Վ. Մանուկյանին` Նախկին կենտկոմի շենքը Հայաստանի պատկերասրահին կամ Հայաստանի պատմության թանգարանին տրամադրելու համար: Բանն այն էր, որ Հանրապետության հրապարակում գտնվող թանգարանների համալիրը, որտեղ տեղադրված էր մեր ազգային հարստության 74,9 տոկոսը, ողբալի վիճակում էր, ցուցադրվում էր մեր ազգային հարստության չնչին մասը, ամոթալիորեն չնչին, պատկերասրահը` իր ունեցվածքի 17 տոկոսը, պատմության թանգարանը` 1,3 տոկոսը, գրականության եւ արվեստի թանգարանը` 0,3 տոկոսը: Պահեստարաններն էլ ավելի անմխիթար, էլ ավելի խղճուկ վիճակում էին, մեկ քառակուսի մետրի վրա պահվում էր 13 կտավ ու քանդակ, 262 պատմական մասունք, գրականության ու արվեստի 1719 նմուշ: Հապա պատկերացրե՛ք, Պերճ Զեյթունցյանը երազում էր Կոզեր թաղամասի նախկին գերեզմանատան տարածքում կառուցված այդ անիծյալ կենտկոմի շենքը դարձնել հայ հոգեւոր մշակույթի կենտրոն, այնպիսին, որպիսին, ասենք, Պոմպիդու կենտրոնն է Փարիզում... Նամակներին մեր գերագույն իշխանավորները, իհարկե, չպատասխանեցին (ինչպես արվում էր նաեւ խորհրդային տարիներին), թեւ Հայաստանի արվեստագետները թիկունք եղան մշակույթի նախարարին եւ նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանի հետ տեսակցություն պահանջեցին:

1991-ի նոյեմբերին ՀՀ մշակույթի նախարար Պերճ Զեյթունցյանը հրապարակախոսական հոդված է գրում «Լռությունը ոսկի չէ» վերնագրով եւ տանում երկրի պաշտոնաթերթ «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի խմբագրություն: Սակայն այս հոդվածը հնարավոր կլիներ տպագրել, եթե հեղինակը համաձայներ խմբագրության կատարած ջնջումներին, որոնք հոդվածի երեք քառորդն էին կազմում: Պերճ Զեյթունցյանն, անշուշտ, չի համաձայնում: Իսկ ի՞նչ վախեցնող, խրտնեցնող բան կա «Լռությունը ոսկի չէ» այդ հոդվածում, որն ամբողջությամբ, առանց կրճատումների տպագրված է «Ազգ» թերթի 1991 թ. դեկտեմբերի 14-ի համարում:

Հրապարակախոսական այս ելույթում խոսվում է մշակույթի նախարարությունում կատարվող իրադարձությունների մասին: Ոմն Մ. Փիլոյան նախարարության կոլեգիայի որոշմամբ ազատվում է խամաճիկների թատրոնի գլխավոր ռեժիսորի պարտականություններից «պրոֆեսիոնալ անբավարար մակարդակի, ինչպես նաեւ մարդկային-բարոյական ու պատշաճ նկարագրի պատճառով»: Բայց դատավոր Միդա Հովհաննիսյանի որոշմամբ Մ. Փիլոյանը վերականգնվում է: Իրավունք ունե՞ր մշակույթի նախարար Պերճ Զեյթունցյանը հայտարարելու. *«... Եթե նախարարությունն իր կոլեգիայով, ինչպես նաեւ բարձր որակավորում ունեցող իր հանձնաժողովով ի զորու չէ նորելուկ մի թատրոնի ղեկավարի հարցը որոշելու, ապա ոչ նախարար է պետք, ոչ նախարարություն: Այսուհետեւ թող դատարանները եւ անձամբ դատավոր Միդա Հովհաննիսյանը որոշեն արվեստի հետ կապված հարցերը: Ես, օրինակ, ստեղծագործական կազմի ոչ մի փոփոխություն չեմ կատարի, մինչեւ չիմանամ դատարանի կարծիքը եւ չստանամ նրա համաձայնությունը: Եվ, առհասարակ, դրամատիկական եւ երաժշտական թատրոնների սիրելի գլխավոր ռեժիսորներ, գեղարվեստական ղեկավարներ, երաժշտական համույթների ղեկավարներ, հանգիստ աշխատեք ձեզ համար, ուզում եք բարձր որակով, ուզում եք ցածր որակով, ուզում եք բարձրացրեք ձեր խաղացանկը կամ երաժշտական համարները, ուզում եք հին ծրագրերը երգեհոնիկի (շարմանկայի) նման պտտեք, նախարարությունն անզոր է ձեր առաջ, կա Միդա Հովհաննիսյան, ինքն էլ կորոշի այս հարցերը...»:* Մի՞թե այս տողերը պետք է տպագրեր «Հայաստանի Հանրապետությունը», մշակույթի նախարար պրն Զեյթունցյան: Իհարկե, ոչ: Իսկ Դուք ինչպե՞ս եք խոսել Լորիս Ճգնավորյանի ամենօրյա բողոքների ու ասուլիսների մասին: Չի կարելի: Արծվի քանի՞ սիրտ էիք կերել, որ Ձեր հոդվածն ավարտել էիք այս տողերով. *«Իմ համոզմամբ, այսօրվա բարոյական մթնոլորտում լումպենային հոգեբանության տարածման մտավախությունը, ցավոք, իրական հիմքեր ունի: 99 տոկոսով անկախության օգտին քվեարկած ժողովուրդը, որին, որքան էլ տոտալիտար ռեժիմի տարիները փորձել են կոտրել, հրաշքով մնացել է ժողովուրդ ու չի կորցրել իր ազգային արժանապատվությունը, ազգային մի ընդհանրության պատկանելու իր զգացումը: Ուրեմն, այդ նույն ժողովուրդը պարտավոր է ընդունակ լինել դառը ճշմարտություններ լսելու եւ, ունկնդիր իր առողջ բնազդին, վտանգի առաջն առնելու»:*

Ու Պերճ Զեյթունցյանը շարունակում էր ճշմարտություններ ասել: Շատերը կարող են հիշել ՀՀ մշակույթի նախարարի հեռուստաելույթները, որոնք «պատշաճ չէին» նախարարին: Ապա «Մունետիկ» թերթում 1992 թ. մարտի 6-ին տպագրված մտքե՞րը. *«(1988-ը) հեղափոխություն չէր, այլ ժողովրդական բռնկում, երբ կուզեք լավայի ժայթքում: Հայ մարդը, որքան էլ յոթանասուն տարի շարունակ ապրել է կրտված, որքան էլ իր ստրկությունը կրել է լուռ ու մունջ, որքան էլ տարել է իր անձի դեմ ուղղված վիրավորանքները, չի հանդուրժել, սակայն, երբ վիրավորել են իր ազգային արժանապատվությունը, երբ իր հավաքականությանն են ցավ հասցրել: Վկա` 1965-ի ապրիլը, վկա` 1988-ի փետրվարը: 1918 թվականին անկախությունը փաստորեն պարտադրվեց մեզ: Այսօր էլ, այսօր էլ պարտադրվեց, չունենանք այն պատրանքը, թե հանրաքվեները կորոշեին մեր բախտը, եթե խորհրդային հզոր ու դաժան կայսրությունը փուլ չգար: Այսինքն` այն, ինչի համար շտապեցինք զոհեր տալու գնով, միեւնույն է, սկուտեղի կամ ավելի ճիշտ` տապակի վրա ընծայվելու էր մեզ, ինչպես ընծայվեց մյուս «եղբայրական» հանրապետություններին: Մեր ինչի՞ն էր պետք, որ ներողամիտ գովեստով թփթփացնեին «չարաճճի» հայի ուսին, թե առաջինը դուք սկսեցիք, ապրեք: Էլի՞ առաջինը: Չե՞ք տեսնում, որ չորրորդը կամ հինգերորդն ավելի շահեցին: Որքա՞ն կարելի էր կույր լինել ու չտեսնել մեր անհեռատես ու զգացմունքային շտապողականությունը»:*

Այսպիսի խոսքերը «Թորգոմ Հաբեբյանը» չի կարող ներել, իհարկե: Ուստի պարտավոր էր ասել, որ «Պերճ Զեյթունցյանի գրիչը կատարելապես համր էր խորհրդային իշխանության օրոք ծաղկող անօրինականությունների եւ բռնությունների հանդեպ», որ «մեղմորեն կշտամբում է իր սիրելի Քոչարյանին»: Սակայն թերի է «Թորգոմ Հաբեբյանի» տեղեկատվությունը Պերճ Զեյթունցյանի մասին: Հետագա գրությունների համար «Թորգոմ Հաբեբյանը» կարող է Պերճ Զեյթունցյանին մեղադրել որպես ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի, Հունգարիայի, Ռուսաստանի եւ ուրիշ մի շարք երկրների արտակարգ եւ լիազոր լրտես Հայաստանում, որովհետեւ նրա գործերը թարգմանվել են բազմաթիվ լեզուներով:

Որքան էլ սեւ է այս հումորը, բայց «Թորգոմ Հաբեբյաններն» այդպես են վարվում հայ մտավորականությանը ջարդելու համար:

Մի դաժան հումոր էլ անում է արձակագիր, ԱԺ պատգամավոր Ռուբեն Հովսեփյանը «Երկիր» թերթի 2002 թիվ 35-ում տպագրած իր «Անանունը» հրապարակախոսությունում. *«... Անկախության օր ունենք, խոսքի ազատության օր ունենք, ինչո՞ւ չունենանք նաեւ հավասարության օր, այսինքն` թքելու օր: Այդ օրը պետականորեն կարելի է թքոտել թե Սիլվա Կապուտիկյանին, թե Սոս Սարգսյանին, թե Պերճ Զեյթունցյանին, թե Զորի Բալայանին, թե Խորեն Աբրահամյանին եւ թե այլոց, ովքեր երեւացող են, եւ դյուրին է նրանց թքելու թիրախ դարձնելու գործը: Թող նրանք էլ իրենց հերթին թքեն... Բայց սրա՞նք ում վրա թքեն... Սոս Սարգսյանն ինչպե՞ս թքի, ասենք Թորգոմ Հաբեբյանի վրա... Եվ կամ Պերճ Զեյթունցյանը... Ասեք, տեսնեմ` ո՞վ է այդ Թորգոմ Հաբեբյանը ...»:* Իր իսկ հարցին Ռուբեն Հովսեփյանը պատասխանում է. *«Սա մի վերաբերմունք է, որի անվանումը ցինիզմ է: Եվ մեզ ծանոթ է այս ցինիզմի բուն աղբյուրը: Սա հհշիզմն է, որի շուրջ վերջերս շատ դիպուկ արտահայտվել է արվեստաբան Հենրիկ Հովհաննիսյանը` նոր տարազ հագած հնագույն մեր այս հիվանդությունը երբեք չի հանդուրժում ոչինչ` իրենից բացի»:* Այսքանը: Ռուբեն Հովսեփյանը հայտնագործություն չի անում, սոսկ ակնհայտ փաստն է արձանագրում:

Եվ մի՞թե Թորգոմ Հաբեբյանի մոլագարությունը վերջ չի ունենա:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Հերթը 19 տարեկան պատանիներինն է

Ֆուտբոլի Հայաստանի մինչեւ 19 տարեկանների պատանեկան հավաքականը վաղն առավոտյան կմեկնի Վիլնյուս, որտեղ հոկտեմբերի 12-16-ը տեղի կունենա Եվրոպայի պատանեկան առաջնության ընտրական մրցաշարը: Մեկնարկային խաղում՝ հոկտեմբերի 12-ին մեր պատանիները կմրցեն Իտալիայի իրենց հասակակիցների հետ: Երկու օր անց մեր ընտրանու մրցակիցը կլինի Սլովակիայի հավաքականը, իսկ հոկտեմբերի 16-ին հայ ֆուտբոլիստներն ուժերը կչափեն լիտվացիների հետ: Ինչպես եւ 17 տարեկանների ընտրական մրցաշարում, այստեղ էլ եզրափակիչի ուղեգրերի համար պայքարը կընթանա երկու փուլով: Այս փուլում պայքարը շարունակելու իրավունք կստանան լավագույն արդյունքի հասած երկու հավաքականները, իսկ 2-րդ փուլում եզրափակիչի ուղեգիրը կնվաճեն ընտրական 7 խմբերի հաղթողները:

ՀՀ պատանեկան հավաքականն ընտրական մրցաշարին նախապատրաստվել է գլխավոր մարզիչ Անդրանիկ Ադամյանի եւ մարզիչներ Արսեն Չիլինգարյանի ու Այրապետ Աբրահամյանի գլխավորությամբ: Սակայն քանի որ Անդրանիկ Ադամյանը նաեւ ՀՀ երիտասարդական հավաքականի գլխավոր մարզիչն է, որին հարկ կլինի հոկտեմբերի 15-ին ընտրական խաղ անցկացնել Հունաստանի հավաքականի հետ, ուստի Լիտվայում պատանեկան հավաքականը կգլխավորի Արսեն Չիլինգարյանը, որին կօգնի Արմեն Սանամյանը: Մեր հավաքականի կազմն այսպիսին է.

Դարպասապահներ

Գարիկ Բոյախչյան («Լեռնագործ»), Ստեփան Ղազարյան («Արաքս»):

Պաշտպաններ

Արա Խաչատրյան, Կարեն Ստեփանյան (երկուսն էլ՝ «Պյունիկ-2»), Արտաշես Բաղդասարյան, Արտակ Ամիրջանյան, Արմեն կոսյան («Ավտոդոր»), Արամ Հովհաննիսյան («Արաքս»), Բորիս Մելքոնյան («Ժենչուժինա»):

Հարձակվողներ

Սամվել Մելքոնյան («Սպարտակ»), Տիգրան Ղարաբաղցյան («Բանանց»), Էդուարդ Հարությունյան («Արաքս»):

Ցավոք, անձնագրերի հետ կապված որոշ դժվարությունների պատճառով հավաքականի

Խաչատրյան (բոլորն էլ՝ «Փյունիկ-2»), Նդումբուկ Բալեպ Բա («Փյունիկ-3»), Կարեն Մանուկյան, Արա Կարապետյան, Արամ Բենիամինյան (բոլորն էլ՝ «Լեռնագործ»):

Կիսապաշտպաններ

Լեւոն Հայրապետյան, Սուրեն Սարգսյան (երկուսն էլ՝ «Բանանց»), Էդգար Թորոսյան («Սպարտակ-2»), Բարսեղ Կիրակոսյան...

կազմում Լիտվա չեն մեկնի Ռուսաստանի քաղաքացիներ Էդուարդ Լուսիկյանը, Ռոբերտ Զեբելյանը (երկուսն էլ՝ «Ժենչուժինա») եւ Արսեն Գասպարյանը («Ալանիա-2»): Իսկ փյունիկցի Էդգար Մանուչարյանը ընդգրկվել է ՀՀ երիտասարդական հավաքականի կազմում եւ հանդես կգա Հունաստանում կայանալիք ընտրական մրցախաղում:

Հույները հրապարակել են հավաքականի կազմը

Հունաստանի հավաքականի ղեկավարությունը հրապարակել է այն ֆուտբոլիստների ցանկը, ովքեր կնախապատրաստվեն հոկտեմբերի 12-ին Ուկրաինայի եւ հոկտեմբերի 16-ին Հայաստանի հավաքականների հետ կայանալիք ընտրական մրցախաղերին: Հավաքականում ընդգրկվել են հետեւյալ 19 ֆուտբոլիստները.

Դարպասապահներ՝ Անտոնիս Նիկոպոլիդիս («Պանաթինաիկոս»), Կոստաս Խալկիաս («Իրակլիս»), պաշտպաններ՝ Նիկոս Դաբիզաս («Նյուքասլ», Անգլիա), Տակիս Ֆիսաս, Սոտիրիս Կիրիակոս, Յուրկաս Սեյտարիդիս (բոլորն էլ՝ «Պանաթինաիկոս»), Քրիստոս Պատսացոգլու, Սթելիոս Վենետիդիս (երկուսն էլ՝ «Օլիմպիակոս»), Տրայանոս Դելաս («Ռոմա», Իտալիա), կիսապաշտպաններ՝ Անգելոս Բասինաս («Պանաթինաիկոս»), Տոդորիս Զագորակիս, Վասիլիս Ցարտաս, Վասիլիս Լակիս (բոլորն էլ՝ ԱԵԿ), Գիորգոս Գեորգիադիս, Պանտելիս Կաֆես (երկուսն էլ՝ ՊԱՕԿ), Ստելիոս Յանակոպուլոս («Օլիմպիակոս»), հարձակվողներ՝ Դեմիս Նիկոլաիդիս (ԱԵԿ), Զիսիս Վրիզաս («Պերուջա» Իտալիա), Անգելոս Խարիստեաս («Վերդեր» Գերմանիա):

Նշենք, որ հավաքականի կազմը հրապարակելուց հետո հունական լրատվամիջոցները խիստ քննադատել են Հունաստանի ընտրանու գլխավոր մարզիչ Օտտո Ռեխագելին այն բանի համար, որ նա հավաքականի կազմում չի ընդգրկել երկրում մեծ հեղինակություն վայելող մի քանի փորձառու ֆուտբոլիստների:

Միշովին կփոխանակեն Ռեբրովի հետ

Մոսկվայի «Սպարտակն» ու Լոնդոնի «Տոտենհեմ Հոտսպուրը» կարող են հարձակվողների փոխանակում կատարել: Խոսքը սպարտակցի Դմիտրի Սիչովի եւ «Տոտենհեմ Հոտսպուրի» ուկրաինացի լեգեոներ Սերգեյ Ռեբրովի մասին է: Վերջինս լավ հարաբերությունների մեջ չէ թիմի գլխավոր մարզիչ Գլեն Հոդլի հետ, որի հետեւանքով հազվադեպ է խաղադաշտ դուրս գալիս: Նշենք, որ «Սպարտակն» Ուկրաինայի հավաքականի 28-ամյա հարձակվողի նկատմամբ հետաքրքրություն էր դրսեւորել դեռեւս օգոստոսին, սակայն այն ժամանակ երկու ակումբները չկարողացան փոխհամաձայնության գալ Ռեբրովի վարձակալության հարցում:

Լեմերը գլխավորեց Թունիսի հավաքականը

Ֆրանսիայի ազգային հավաքականի նախկին գլխավոր մարզիչ Ռոժե Լեմերը պայմանագիր է կնքել Թունիսի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի հետ: Լեմերը մինչեւ 2004 թ. կմարզի այդ երկրի ազգային հավաքականը: Պաշտոնապես չի հայտնվում Լեմերի աշխատավարձի չափը, սակայն լրատվամիջոցներում այդ գումարի չափը տատանվում է 20-25 հազար դոլարի սահմաններում:

Սոֆիայում կտեղադրվի Ստոիչկովի արձանը

Բուլղարիայի ԲԿՄԱ ֆուտբոլային ակումբի ղեկավարությունը որոշել է Սոֆիայի մարզադաշտում տեղադրել թիմի նախկին ֆուտբոլիստ Խրիստո Ստոիչկովի հուշարձանը: Նրան համարում են բանակային ակումբի խորհրդանիշ: Ժամանակին, երբ Ստոիչկովը հանդես էր գալիս ԲԿՄԱ-ի կազմում, թիմը միջազգային ասպարեզում հաջող մրցելույթներ էր ունենում: Թիմի մարզիչ Ստոյչո Մլադենովը նշել է, որ բոլոր ուժեղագույն ակումբներն ինչ-որ ձեւով փորձում են վարձահատույց լինել թիմի լավագույն ֆուտբոլիստներին: Օրինակ, Լիսաբոնի «Լուշ» մարզադաշտում պորտուգալացիները հուշարձան են տեղադրել՝ ի նշան երախտագիտության Էյսեբիոյին: Մոտ ժամանակներս ԲԿՄԱ-ի ղեկավարությունը կդիմի Ստոիչկովին՝ նրա համաձայնությունը ստանալու ակնկալիքով: Դրական պատասխանի դեպքում կսկսվի հուշարձանի շինարարությունը:

Չիլավերտին կարող են բանտարկել

Պարագվայցի հանրահայտ դարպասապահ Խոսե Լուիս Չիլավերտին փաստաթղթերի կեղծման համար բանտարկություն է սպառնում: Հիշեցնենք, որ նա հրաժարվել էր խաղալ ֆրանսիական «Ստրասբուրգ» թիմում, չնայած գործող պայմանագրին, որի համար ակումբի կողմից որակազրկվել էր: Դրանից հետո Չիլավերտը Ֆրանսիայի պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլային լիգայի իրավաբանական կոմիտեին էր ներկայացրել իր պայմանագիրը, որի մի մասը գրված էր իսպաներեն: Համաձայն ներկայացված փաստաթղթի, ակումբը Չիլավերտին 2 մլն 400 հազար դոլար էր պարտք: Սակայն ակումբի նախագահ Պատրիկ Պրուազին հայտարարել էր, որ այդ փաստաթուղթը կեղծ է, ինքն իսպաներեն չգիտի, երբեք չի տեսել այդ պայմանագիրը եւ չէր կարող ստորագրել: Պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլային լիգայի որոշմամբ՝ եթե կողմերը համաձայնության չգան, ապա կտուգանվեն 15 հազարական եվրոյով: Այդ տուգանքը մուծելուց հետո դարպասապահը կարող է հեռանալ թիմից: Սակայն ֆրանսիական օրենքների համաձայն, փաստաթղթերի կեղծման համար Չիլավերտին կարող են դատապարտել 5 տարվա ազատազրկման:

Համլետ Մխիթարյանը հրավիրվել է հավաքական

Երեւանի «Արարատի» նախկին կիսապաշտպան, ներկայումս Լիբանանի «Ալ Թադամոնում» հադես եկող Համլետ Մխիթարյանն Օսկար Լոպեսի կողմից հրավիրվել է ՀՀ ազգային հավաքական, որը նախապատրաստվում է հոկտեմբերի 16-ին Հունաստանի հավաքականի հետ ընտրական հանդիպմանը: Համլետ Մխիթարյանը ժամանակին բազմիցս հանդես է եկել Հայաստանի ազգային հավաքականում: Ինչպես տեղեկացանք հավաքականների տեխնիկական տնօրեն Աշոտ Մանուկյանից, Համլետ Մխիթարյանը տվել է իր համաձայնությունը ժամանելու Երեւան եւ մասնակցելու հավաքականի ուսումնամարզական հավաքին, որը սկսվելու է հոկտեմբերի 10-ից: Համլետ Մխիթարյանն իրեն լավագույն կողմերով դրսեւորեց անցյալ մրցաշրջանում Բեյրութի ՀՄՄ-ի կազմում: Ուստի պատահական չէ, որ հայազգի ֆուտբոլիստի անունը նշվել էր մրցաշրջանի արդյունքներով լավագույնը ճանաչված լեգեոներների ցանկում:

Ուկրաինայի հավաքականի հետ խաղին նախապատրաստվող հավաքականի կազմի համեմատ Համլետ Մխիթարյանը միակ նորեկն է: Բացի այդ, կամերունցիներ Էդիմա Բեստն եւ Կառլ Լոմբեն ընդգրկված են Հայաստանի երիտասարդական հավաքականում:

Դաումը նախընտրեց «Աուստրիան»

Դեռեւս մեկ շաբաթ առաջ շատերը ենթադրում էին, որ գերմանացի մասնագետ Քրիստոֆ Դաումը գլխավորելու է Դոնեցկի «Շախտյորը»՝ փոխարինելով իտալացի Սկալային: Դաումը նույնիսկ ժամանել էր Դոնեցկ եւ բանակցել ակումբի ղեկավարության հետ: Սակայն չնայած այս ամենին, Դաումը նախընտրեց Վիեննայի «Աուստրիան»: Այդ առթիվ հրավիրված մամլո ասուլիսում գերմանացի մասնագետը նշել է, որ ավստրիական ակումբի առաջարկած պայմանները լրիվ բավարարում են իրեն: Թիմի առջեւ խնդիր է դրված հաջողությունների հասնել թե ներքին առաջնությունում, թե միջազգային ասպարեզում: Դաումի կարծիքով, բոլոր նախադրյալները կան հաջող ելույթների համար, անհրաժեշտ է միայն որոշ ճշտումներ կատարել թիմի կազմում:

Դաումը «Աուստրիայի» հետ եռամյա պայմանագիր է կնքել: Նա չի թաքցրել, որ Դոնեցկում կարող էր ավելի շատ գումար վաստակել, սակայն հաշվի առնելով հեռանկարը, որոշել է պայմանագիր կնքել «Աուստրիայի» հետ:

529353 անվճար ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարան ՀՄ Բ-2 թաղամասում, փ. Ա. Բաբաջանյան 105 շենք, 4-րդ հարկ: Բնակարանը վերանորոգված, կահավորված է նոր կահույքով եւ բնակեցված չէ: Հեռ. 77-22-86:
- Վաճառվում է 2 սենյականոց բնակարան, Ֆուրմանովի 37/41: Հեռ. 25 12 96, Գայանե, զանգահարել մինչեւ 17:30:
- Վաճառվում է 2 սենյականոց բնակարան Նորքի 5-րդ զանգվածում, Միկոյան 17 փ. 4/4 հարկում, 78 քմ մակերեսով: Հեռ. (09) 40 32 19, 640088:
- Վաճառվում է 1988 թ. արտադրության «ԳԱԶ-2410», լյուքս սալոն, նորմալ վիճակում, գույնը փղոսկրի: Հեռ. 537716:
- Վաճառվում է 2 հատ 3 սենյականոց բնակարան առանձին մուտքերով, ընդ. տարածքը 200 քմ եւ 2 տեղանոց ավտոտնակ: Հասցեն Մաշտոցի 39/12, բն. 24 եւ 24ա, հեռ. 55 71 86:
- Կատարում եմ հայերենից անգլերեն եւ հակառակ թարգմանություններ: Հեռ. 65 37 73, 9:00-17:00, 42-31-22, 17:00-ից, Արմինե:
- Տրվում է վարձով 1 սենյականոց բնակարան «Արմենիա» հյուրանոցի հետնամասում, կապիտալ վերանորոգված, կահավորված: Հեռ. 533607, մինչեւ 21:00:
- Վաճառվում է 2 փայտե մահճակալ, ներքնակով: Հեռ. 242084:
- Տրվում է վարձով երկհարկանի սեփական տան առանձին մուտքով 2-րդ հարկը: Երեք ննջասենյակ, հյուրասենյակ, մեծ նախասենյակ, մեծ խոհանոց, երկու սանհանգույց, ավտոտնակ: Ապահովված է մշտական տաք եւ սառը ջրով, հեռախոսով, բնական գազով: Տունը եվրավերանորոգված է եւ մասնակի կահավորված: Գինը պայմանագրային: Զանգահարել 447770, 536613, Այետա:
- Տրվում է վարձով ստորգետնյա ավտոտնակ 2 մեքենայի համար: Հեռ. 53-31-28, երեկոյան:
- Վաճառվում է հրակայուն աղյուս ռուսական, բարձր որակի, սպիտակ գույնի:

Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ

Ասատուր Գրիգորյանը դիմել է Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկայի կարգավորող հանձնաժողով (Խանջյան 43 բնակ. շենքի ջեռմամատակարարման)՝ ձեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվելու համար:

Հասցե՝ Երեւան, Սայաթ-Նովա 33/39, հեռ.՝ 541641

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկոոպ վարչությունը ս/թ. հոկտեմբերի 19-ին, ժամը 12:00 կազմակերպում է Սեւանի 104 հասցեում գտնվող «Սպառկոոպսննդարդ» ՍՊԸ հիմնական միջոցների աճուրդ-վաճառք՝ 3.322.125 դրամ մեկնարկային գնով: Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել Հայկոոպի աճուրդային հանձնաժողովին: Հեռ.՝ 54-15-04:

ՄՐՑՈՒՅԹԻ ՀՐԱՎԵՐ

Համաշխարհային բանկի կողմից Հայաստանի Հանրապետությանը տրամադրված վարկային միջոցներով իրականացվող «Համայնքային զարգացման ծրագրի» շրջանակներում իրականացվում է «Համատիրությունների աջակցման ու զարգացման ծրագիրը», որի նպատակն է.

Երեւան քաղաքի ջրամատակարարման եւ ջրահեռացման ծառայությունների որակի բարելավում, ընդհուպ մինչեւ շուրջօրյա ջրամատակարարում, համատիրությունների եւ Երեւանի «Ջրմուղ-կոյուղի» ընկերության միջեւ պայմանագրային, փոխշահավետ գործընկերային հարաբերությունների ձեւավորման միջոցով, համատիրությունների կառավարման, կայացման եւ զարգացման, ինչպես նաեւ նոր համատիրությունների ստեղծման աշխատանքներին աջակցություն եւ այդ գործընթացներին բնակարանատերերի գործուն մասնակցության ապահովում:

Ծրագրի շրջանակներում իրականացվում է համատիրություններին նյութատեխնիկական օժանդակության տրամադրման II փուլը:

Մրցույթին կարող են մասնակցել.

Երեւան քաղաքում 01. 01. 99 թվից հետո գրանցված կամ վերագրանցված,

Երեւանի «Ջրմուղ-կոյուղի» ընկերության հետ ջրամատակարարման եւ ջրահեռացման պայմանագիր կնքած,

մրցույթի առաջին փուլում չհաղթած համատիրությունները:

Վերոհիշյալ պայմաններին բավարարող համատիրությունները կարող են մրցույթի մասնակցության հետաքրքրության հայտեր ներկայացնել «Համայնքային զարգացման ծրագրի ղեկավարման գրասենյակ» մինչեւ ս.թ. հոկտեմբերի 15-ը, ամեն օր, ժ. 10:00-18:00, Աբովյան 62ա հասցեով:

Տեղեկությունների համար կարող եք զանգահարել 54-43-32 հեռախոսահամարով:

ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ ԲԲԸ

Վաճառվում է Հայագրոբանկի սեփականությունը հանդիսացող «Արզնի» հանքային ջրերի գործարանը

Երեւանից 20 կմ հեռավորության վրա 5 հեկտար ընդհանուր մակերեսով գործարանը կարող է օրական թողարկել մինչեւ 25 հազար շիշ թույլ հանքայնացված, գազավորված հանքային ջուր:

Այժմ գործարանը թողարկում է 0.5 եւ 0.330 լիտր տարողությամբ պոլիէթիլենային բանկաներով, 0.5 եւ 1.5 լիտր տարողությամբ պոլիէթիլենային շշերով հանքային ջուր:

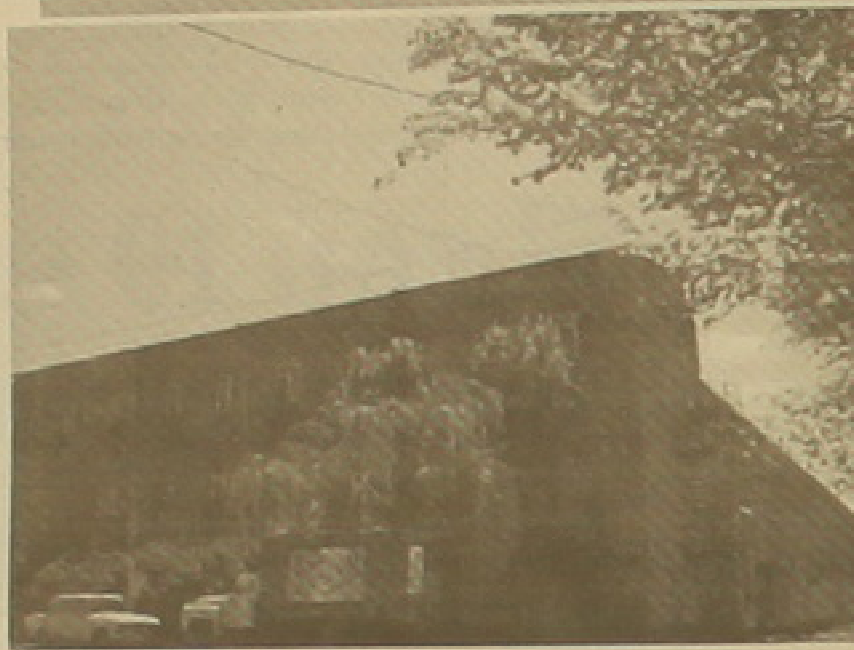

«ԱՐԶՆԻ» ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

«Արզնի» հանքային ջուրը բարերար է ներգործում ստամոքսային համակարգի վրա: Խորհուրդ է տրվում օգտագործել ստամոքսի քրոնիկ բորբոքումների, աղիների, լյարդի եւ ենթաստամոքսային գեղձի հիվանդությունների, քրոնիկ պանկրեատիտների դեպքում:

«Արզնի» հանքային ջրի բաղադրության մեջ կան անիոններ (քլոր եւ այլն) եւ կատիոններ (նատրիում, կալցիում, մագնեզիում եւ այլն):

Առաջարկով շահագրգիռ բոլոր կազմակերպություններն ու անձինք կարող են դիմել «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ (Երեւան, Խորենացի 7ա), 615 սենյակ, հեռախոս 53-54-71, 53-58-32:

ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ ԲԲԸ 5000 ԱՄՆ ԴՈԼԱՐ ԵՒ ԱՎԵԼԻ ԿԱՆԽԻԿ ՄՈՒՏՔԱԳՐՎԱԾ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄԸ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՒՄ Է ԱՆՎՃԱՐ

Աննախադեպ առաջարկ

Դրամական փոխանցումներ իրականացնող հաճախորդներին առավել բարենպաստ պայմաններ առաջարկելու նպատակով ս.թ. հուլիսի 01-ից «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ ոչ միայն բավականաչափ իջեցրել է դրամական փոխանցումներից գանձվող միջնորդավճարները, այլ նաեւ ներդրել է փոխանցումներն իրականացնելու *անվճար* տարբերակ, որի էությունը կայանում է նրանում, որ բոլոր ֆիզիկական կամ իրավաբանական այն անձինք, ովքեր «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ միջոցով կփոխանցեն 5000 ԱՄՆ դոլար եւ ավելի գումար, փոխանցումը կիրականացնեն *անվճար*: Պետք է նշել, որ վերը նշվածը վերաբերում է միայն *կանխիկ* մուտքագրված 5000 ԱՄՆ դոլար եւ ավելի գումարների փոխանցմանը:

«Հայագրոբանկ» ԲԲԸ վաճառում է իր սեփականությունը հանդիսացող հետեւյալ անշարժ գույքը

Հ/Հ	Գտնվման հասցե (վայրը)
1	ք.Երեւան, Քանաքեռ 1 նրբ. 35 տուն II հարկանի առանձնատուն 140 քմ մակերեսով, 600 քմ հողամաս
2	ք.Երեւան Մ.Գորկու փող. 43 II հարկանի առանձնատուն 0.0253 հա հողամաս, 250 քմ մակերեսով
3	Արզնու հանքային ջրերի գործարան
4	ք.Երեւան, Նուբարաշենի 2/1 (կից խանութ) 0.0206 հա հողամաս, 88.41 քմ մակերեսով
5	ք.Երեւան, գյուղ Չաղբանակ, խճուղի 7 ավտոձեռնարկություն
6	ք.Հրազդան, Երեւանյան խճուղի, ավտոձեռնարկություն, ադմինիստրատիվ շենք, 430քմ մակերեսով, 2.2 հա տարածքով
7	ք.Ջերմուկ, Առողջարան, 10 հարկանի, (կիսակառույց), 20200 քմ մակերեսով, 2 հա տարածքով
8	ք.Երեւան, Արաբկիր փ.37/ 7 հանրակացարան 840 քմ մակերեսով
9	Արմավիրի մարզ, գյուղ Մեծամավան ադմինիստրատիվ շենք, 5835 քմ մակերեսով, 0.25 հա հողամասով
10	ք. Գավառ, «Մարք» ԲԲԸ մեխանիկական գործարան
11	ք. Ծաղկաձոր, մանկական ճամբար (կիսակառույց) 1900 քմ մակերեսով, 2 հա հողամասով

Առաջարկով շահագրգիռ անձինք եւ կազմակերպությունները կարող են դիմել Հայագրոբանկ ԲԲԸ (Երեւան, Խորենացի 7ա) 615 սենյակ

Հեռ. 53-54-71, 53-58-32

Վաճառվում է Հայագրոբանկի սեփականությունը հանդիսացող Եղվարդի համակցված կերերի կոմբինատը

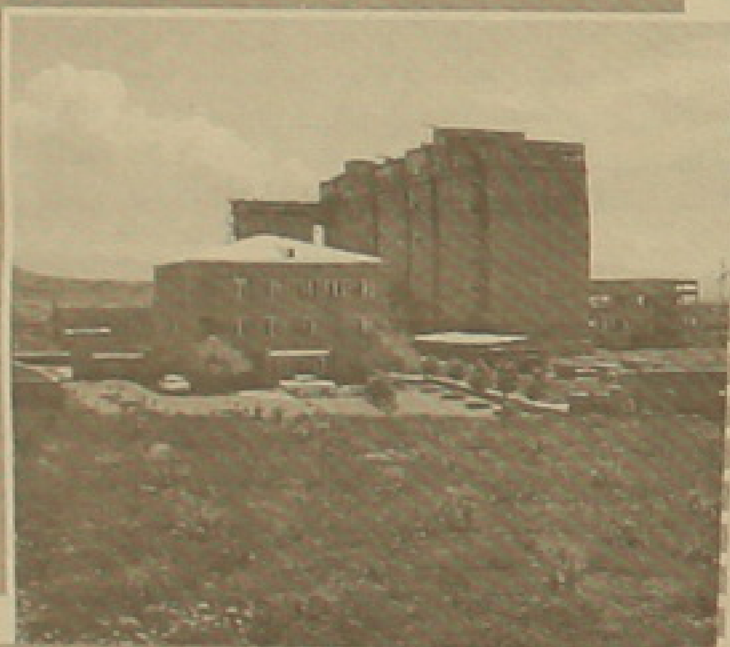

Երեւանից 20 կմ հեռավորության վրա գտնվող Եղվարդի համակցված կերերի կոմբինատը օրական կարող է արտադրել մինչեւ 35 տոննա ալյուր (բարձր, առաջին եւ երկրորդ տեսակների), 15 տոննա համակցված կերեր եւ ձավար (ծավալը ըստ պատվերի): Ձեռնարկության ընդհանուր տարածքը 7.5 հեկտար է: Կոմբինատն ունի երեք արտադրամաս եւ մինչեւ 23 հազար տոննա ցորենի մթերման շտեմարան: Ձեռնարկության տարածքով անցնում է երկաթուղի, որը հնարավոր կդարձնի արտադրանքի առաքումը ինչպես Հայաստանի տարբեր շրջաններ, այնպես էլ հանրապետությունից դուրս: Արտադրանքը թողարկվում է 50 եւ 25 կգ-անոց պարկերով: Ալյուրը՝ նաեւ 2 կգ փաթեթներով:

2002 թ. հուլիսի 1-ից Հայագրոբանկի համակարգում ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների համար, կապված տոկոսների վճարման հաճախականությունից եւ ավանդի գումարի մեծությունից, սահմանվում են հետեւյալ ***տարեկան*** տոկոսադրույքները.

50 միլիոն ՀՀ դրամից եւ 100 հազար ԱՄՆ դոլարից ավելի գումարների ժամկետային ավանդների ընդունումը եւ տոկոսադրույքների սահմանումը իրականացվում է յուրաքանչյուր առանձին դեպքում համաձայնեցնելով Հայագրոբանկի վարչության նախագահի հետ:

Ժամկետային աճող ավանդների ներգրավումը, տոկոսադրույքների եւ սպասարկման այլ պայմանների սահմանումը իրականացվում է բացառապես համաձայնեցնելով վարչության նախագահի հետ:

Ցպահանջ ավանդների համար սահմանված է 3% տարեկան տոկոսադրույք:

ՀՀ դրամով ավանդների նվազագույն չափը՝ 50 000 դրամ է, ԱՄՆ դոլարով ավանդների նվազագույն չափը՝ 100 դոլար:

Ժամկետային ավանդներ

30 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
	մինչեւ 50.0 մլն.	մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	11.0	8.0

90 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
	մինչեւ 50.0 մլն.	մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	12.0	8.5
Ժամկետի վերջում	12.5	9.0

180 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
	մինչեւ 50.0 մլն.	մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	13.0	9.5
Ժամկետի վերջում	13.5	10.0

270 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
	մինչեւ 50.0 մլն.	մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	14.0	9.0
Ժամկետի վերջում	14.5	9.5

360 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
	մինչեւ 50.0 մլն.	մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	14.5	8.0
Ժամկետի վերջում	15.0	8.5